

JAARVERSLAG 2025 STICHTING RADIUS CCA

Life is matter that chooses

INHOUDSOPGAVE

5	INLEIDING
14	TENTOONSTELLINGSPROGRAMMA AGENDA 2025 DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ JAARPROGRAMMA UITGEBREIDE TEKST JAARPROGRAMMA 2025 TENTOONSTELLINGEN & PUBLIEKSEVENEMENTEN
56	PUBLIEK PROGRAMMA
61	EDUCATIE & ONTWIKKELING VAN TALENT ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET
67	LOKALE GEMEENSCHAPSVORMING DE CLUB VAN DELFT RADIUS MENSA
84	COMMUNICATIE DOELGROEPEN & PUBLIEKSBEREIK COMMUNICATIEMIDDELEN SAMENWERKINGEN PERS
102	KWANTITATIEVE GEGEVENS BEZOEKERSAANTALLEN JAARAGENDA PERSOVERZICHT
129	FINANCIEEL VERSLAG BATEN & LASTEN OVERZICHT INKOMSTEN
135	ORGANISATIE FAIR PRACTICE CODE & CODE DIVERSITEIT EN INCLUSIE RAAD VAN TOEZICHT & GOVERNANCE CODE CULTUUR DIRECTIE EN PERSONEEL
141	ONDERTEKENING
142	COLOFON

Opening jaarprogramma en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN, 8 maart 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening jaarprogramma en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN, 8 maart 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

INLEIDING

Het verslagjaar 2025 vormde een belangwekkend scharnierpunt in de ontwikkeling en bestending van RADIUS als centrum voor hedendaagse kunst en ecologie in Delft. Vanaf de oprichting in 2021 heeft RADIUS en haar team met grote toewijding en volharding gewerkt aan het opbouwen van het instituut en de programma's die het verhaal van klimaatverandering en ecologisch herstel vertellen aan de hand van hedendaagse beeldende kunst. Tot en met 2024 gebeurde dit onder precaire financiële omstandigheden en begrotingen die hoofdzakelijk tot stand kwamen op basis van incidentele projectsubsidies. De inspanning die is geleverd in deze vormende, fundamentele jaren werd in 2024 beloond met een tweetal meerjarensubsidies, vanuit zowel het Mondriaan Fonds als de Gemeente Delft. De verkregen ondersteuning, ieder tot en met 2028, heeft RADIUS de nodige ademruimte gegeven en heeft ons in staat gesteld een lang geanticipeerde professionaliseringslag te maken. Het is mij dan ook een groot genoegen te melden dat alle teamleden vanaf 2025 een dienstverband of ZZP-werkovereenkomst conform de *fair pay*-standaard geboden is. Met de gedachte van RADIUS als ecosysteem is dit een bijzonder urgente stap geweest, waarin er niet een uitsluitend programmatische symbolische en retorische verbintenis met ecologie nagestreefd wordt, maar dat de notie van welzijn ook achter de schermen weerklinkt.

In aanvulling op het programma van tentoonstellingen, publieksevenementen en educatieprojecten dat RADIUS in 2025 realiseerde—dat in dit verslag meer uitvoerig besproken wordt—wil ik nog een aantal noemenswaardige momenten uitlichten. In vogelvlucht: In 2025 sloot RADIUS het discursief programma PARADOXES OF PLENTY af, waarin we de verhoudingen tussen klimaatverandering en klassenverschil centraal stelden. Aan de hand van een programma van lezingen en paneldiscussies (o.a. verzorgd door professor geografie Matthew T. Huber) werd inzicht gegeven in de verschillen tussen systeemverandering en consumentenactivisme en de wijze waarop klimaatverandering kwetsbare groepen buitenproportioneel raakt. In diezelfde lijn gaf RADIUS in 2025 vervolg aan DE CLUB VAN DELFT, die in 2024 van start ging in Delft West en het belang van klimaatrechtvaardigheid op wijkniveau centraal stelt. Met de terugkerende reeks RADIUS MENSA—in 2025 ondersteund door Stichting Symbio—koppelden we handelingsvermogen en activisme aan de kunst, binnen een afnemend politiek middenveld, door actiegroepen en belangenverenigingen bij RADIUS uit te nodigen voor een publieke maaltijd en gespreksavond. Hierbij ontvingen we in 2025 Reclame Fossielvrij, Chris Julien (Extinction Rebellion), Stop Ecocide NL en De Vakbond voor de Dieren. Deze drie programma's zijn naar mijn idee exemplarisch voor de koers die

RADIUS vaart, om naast een verdiepend tentoonstellingsprogramma ruimte te bieden aan collectieve en meer gemeenschappelijke verbeelding en verbinding, waarin gedeeld handelingsvermogen en actiebereidheid centraal staan bij het vormgeven van blauwdrukken voor regeneratieve en duurzame meer-dan-menselijke werelden. Over het meer-dan-menselijke: In het kader van de tentoonstelling EEN PARLEMENT VAN UILEN werkten we samen met het MEERSOORTIG COLLECTIEF om een bijdrage te leveren aan de directe leefomgeving rond RADIUS, hetgeen resulteerde in de aanleg van een fontein en meersoortige rustplaats, organiseerden we veldwerksessies en workshops met o.a. kunstenaar Suzette Bousema en PLATFORM DIS, en verzorgden we een gesprek over meersoortige politieke ecologie met filosoof Erno Eskens, landschapsarchitect Bonnie Chopard en Klaas Kuitenbrouwer, directeur van het Zoönomisch Instituut. In samenwerking met het Institut Français organiseerden we een tweetal lezingen, verzorgd door ingenieur en onderzoeker Malcom Ferdinand en filosoof en feminist Myriam Bahaffou, waarin een dekoloniaal perspectief op klimaatverandering centraal stond. In diezelfde lijn ontving RADIUS de Indigenous Liberation Movement voor een evenement over de rol en het belang van inheemse gemeenschappen bij het beschermen van ecosystemen en het behouden van traditionele ecologische kennis. In meer algemene zin richtte RADIUS zich op publieksverbreding, o.a. door deelname aan het FOR LOVE OF THE WORLD filosofiefestival georganiseerd door Studium Generale TU Delft bij Theater de Veste, waarvoor we een videoinstallatie van kunstenaar Floris Schönfeld presenteerden. In aanvulling daarop stelde we onze locatie open voor de DAG VAN DE ARCHITECTUUR, de URBAN WALK (2.500 bezoekers) en wederom voor Open Monumentendag (4.500 bezoekers). In 2025 ontvingen we ook het heuglijke nieuws van een subsidiebijdrage vanuit FONDS 21, via de open oproep Cultuur voor Gen Z, waarmee RADIUS in 2026 een Jongeren Adviesraad en Junior Programmamaker zal aanstellen om maatwerkprogramma's te ontwikkelen die aansluiten bij de belevingswereld van Delftse jongeren en hen meer proactief te betrekken bij RADIUS.

De oorspronkelijke en driedelige aanleiding om RADIUS in 2021 op te richten bleek ook tegen de achtergrond van het programma in 2025 niet aan belang te hebben ingeboet: de opportuniteit om op een gedroomde plek—een monumentale erfgoedlocatie aan de noordzijde van Delft—een nieuw kunstinstituut op te richten (1); de relevantie van de achtergrond waartegen dit instituut zich bevindt, met Delft als toonaangevende wetenschapsstad (2); en, bovenal, de acute urgentie om het hoofd te bieden aan de toenemend ingrijpende gevolgen van klimaatverandering (3). Met andere woorden, RADIUS als jong kunstinstituut van permanente toewijding aan ecologie, klimaatverandering en de gedeelde leefomgeving. Die permanentie blijft voor ons van fundamenteel belang: klimaatverandering noodzaakt dat we ons doorlopend verhouden en

engageren met de complexe en desastreus gevolgen van ecologisch verval en verdriet, voorbij een uitsluitend mensgerichte, symbolische, representatieve en retorische verbintenis. In die zin blijft het onze drijfveer om aan de hand van de taal van de kunst en de wetenschap een verlangen te scheppen naar, en collectief het hoofd te bieden aan klimaatverandering, waar de taal van de politiek daar op dit moment niet in slaagt. We zijn hierbij van mening dat activisme voor klimaatrechtvaardigheid middelen zijn voor het eisen van directe verandering, dat terwijl RADIUS, door klimaatbewustzijn en -bewustwording, sociale beïnvloeding, kennisproductie en -distributie, en de bijdrage aan het normaliseren van het debat rond klimaatverandering, bezoekers wil laten beseffen dat zij geen consumenten zijn maar burgers, en dat systeemverandering meer genoodzaakt is dan consumentenactivisme, zoals veel bedrijven ons willen laten geloven door middel van greenwashing campagnes.

Het DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ-jaarprogramma van 2025 richtte zich op het ontwikkelen van nieuwe talen, ingegeven door de samengang van kunst en wetenschap. Aan de hand van een programma waarin observatie, veldwerk, reflectie en verbeelding centraal stond, bood RADIUS een tegenpunt aan de taal van de (huidige) politiek, die er op dit moment niet in slaagt een gedeeld verlangen te scheppen om gezamenlijk het hoofd te bieden aan klimaatverandering en ecologische afbraak, biodiversiteitsverlies en de snelle teloorgang van levensvormen een halt toe te roepen. Tegen die grillige achtergrond onderzocht DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ de politieke vertegenwoordiging en belangenbehartiging van het meer-dan-menselijke, en de voortdurende noodzaak aan collectieve politieke weerstand binnen een sterk gepolariseerd politiek klimaat. Aan de hand van tentoonstellingen, een publiek en educatief programma, maakten we met het werk van beeldend kunstenaars en andere belanghebbenden een verbeelding van de wijze waarop mensen en niet-mensen zich politiek kunnen emanciperen en organiseren, op weg naar een meersoortige politieke ecologie.

In totaal organiseerde en presenteerde RADIUS in 2025 vijf uiteenlopende tentoonstellingen: twee solotentoonstellingen met kunstenaars die nieuw in opdracht vervaardigd werk realiseerden, en drie groepstentoonstellingen, bestaande uit een combinatie van nieuw en bestaand werk (of aanpassingen daarop). RADIUS verwelkomde in totaal tweeënveertig kunstenaars als onderdeel van het tentoonstellingsprogramma, en realiseerde daarbij nog vier kunstenaarsbijdragen bij de aansluitende publieksprogrammering. De Fair Practice Code werd hierbij omarmd, waarbij de Regeling Kunstenaarshonoraria volledig werd nageleefd.

Ook het DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ-jaarprogramma kreeg vorm aan de hand van het begrip *intersectioneel ecologisch denken*. We ontwikkelden deze artistiek-inhoudelijke en methodische benadering in 2021 als praktijk en verhouding tot de complexiteit van klimaatverandering, en als uitgangspunt voor een doorlopende overweging van de ondersteuningsstructuur die RADIUS biedt: hoe komt het presentatiepodium tot stand en wat gebeurt er op het podium, wie heeft het recht om een bepaald verhaal of een bepaalde stem te vertolken op dit podium en wie bepaalt wie de rechthebbende is. Inhoudelijk gezien beschouwen we *intersectioneel ecologisch denken* als een vorm van kruispuntdenken: zoals ecologie een web van relaties vormt is het naar ons idee van belang de programmering en de projecten daarbinnen niet als parallelle lijnen te duiden, maar te zoeken naar de punten waarop belangen kruisen en deze integraal, in samenhang, al naar gelang schaal en reikwijdte, te vertalen naar activiteiten voor een publiek waarbij ongebreidelde complexiteit en nuance tot zijn recht kunnen komen. Met andere woorden: we verkiezen een wereldcontinuüm boven een monothematisch vacuüm, en kijken daarbij via de kunst naar de sociaal-maatschappelijke impact van klimaatverandering, waarbij vraagstukken en benaderingen vanuit het feminisme en genderstudies, dekoloniale theorie, biologie, wetenschapsfilosofie en kritische theorie, debatten rond migratie, leef- en werkomstandigheden, activisme en klimaatrechtvaardigheid aan bod komen. Op deze wijze proberen we diversiteit en inclusiviteit het weefsel van RADIUS te laten vormen en bepalen, op zowel programmatisch als organisatorisch niveau.

In diezelfde lijn denkt RADIUS doorlopend na over haar eigen klimaatverantwoordelijkheid ten opzichte van het beperken en waar mogelijk uitsluiten van de last en druk die onze organisatie uitoefent op de leefomgeving door een programma van tentoonstellingen te produceren, waarbij zowel materialen, apparatuur, vervoer als transporten genoodzaakt zijn. Met name voor een instelling als RADIUS, die met haar programma voorbij wil gaan aan symbolische, representatieve en retorische verbintenissen aangaande ecologische verval, de teloorgang van biodiversiteit, milieuvervuiling en klimaatverandering, is het *practice-what-you-preach*-principe van essentieel belang en prioriteit. Als we kijken naar onze locatie en organisatie is er bij de verbouwing en renovatie een integrale overweging gemaakt bij het kiezen voor een schraal en doelmatig ontwerp waarbij zoveel mogelijk duurzame materialen en, waar mogelijk, processen zijn toegepast. Een bijkomend voordeel hierbij is dat RADIUS, door de ondergrondse ligging en verdiepte inbedding, op een natuurlijke wijze is geïsoleerd en zodoende uitsluitend en incidenteel gebruik hoeft te maken van elektrische verwarming. Op programmatisch niveau behandelen we klimaatverantwoordelijkheid vooralsnog als maatwerk. Elke situatie waarbij sprake is van uitstoot of een materiële belasting behandelen we vooralsnog individueel, waarbij het principe van een nulmeting CO₂

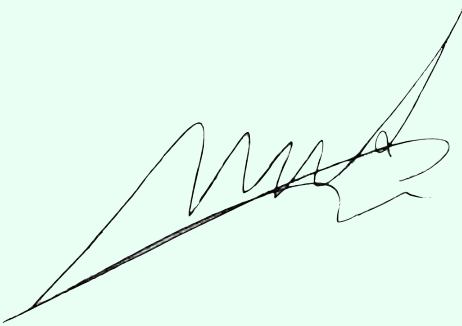
uitstoot bepalend is voor de uiteindelijke keuze. In 2025 is er beperkt sprake geweest van internationale bruiklenen en bijbehorende transporten, welke per vrachtvervoer over land hebben plaatsgevonden en waarbij steeds sprake was van reeds bestaande bekisting door de keuze voor het prioriteren van reeds bestaande kunstwerken. Ons beleid voor het reisverkeer van personeel betreft uitsluitend een vergoeding voor fiets- en openbaar vervoer. De volledige staf maakte in 2025 gebruik van deze vervoermiddelen. Er is incidenteel sprake van vliegverkeer binnen Europa en in 2025 was er geen sprake van intercontinentale vluchten. We onderzoeken momenteel of er een gedegen compensatieschema bestaat voor vliegreizen en vragen ons tegelijkertijd af of een strikt protocol niet ook tegelijkertijd een uitsluitingsmechanisme in de hand werkt aangaande het betrekken van niet-westerse kunstenaars. RADIUS mijdt alle banden met vervuilende bedrijven en financiële instellingen actief en gaat uitsluitend relaties aan met instellingen die een regeneratieve bijdrage leveren voorbij “klimaatneutraal”.

Gedurende het verslagjaar besteedde de nationale pers ruimschoots aandacht aan RADIUS, met regelmatig terugkerende tentoonstellingsrecensies, beschouwingen en artikelen over het instituut en bijbehorende programma's. In 2025 publiceerde NRC en De Volkskrant artikelen over onze activiteiten. Daarnaast waren er reportages in tijdschriften als Down to Earth Magazine, Cream, Metropolis M, Kunstzone, Neural, De Witte Raaf, De Groene Amsterdammer, VPRO/Een Uur Cultuur, en besteedden lokale media waaronder Delft op Zondag en Omroep Delft aandacht aan RADIUS en haar programma's.

Afgelopen jaar hebben we gewerkt aan het aangaan en versterken van samenwerkingsverbanden met verschillende instituten in Nederland, waaronder Buitenplaats Kasteel Wijlre/Into Nature, de Delftse Klimaatcoalitie, Institut Français des Pays-Bas, het KIN en de TU Delft. In 2025 zetten we bestaande partnerschappen voort, waaronder die met DOK ten behoeve van ons educatieve aanbod. In 2025 ontving RADIUS 841 educatieve bezoekers, als onderdeel van educatieworkshops voor Primair Onderwijs en ontvangsten, feedbacksessies en rondleidingen voor studenten uit het hoger (kunst)onderwijs. In totaal ontvingen we 13.754 bezoekers op onze locatie in Delft.

Ik zie vol goede moed uit naar 2026, waarin het jaarprogramma JIJ EN IK ZIJN AARDE — OP WEG NAAR EEN AARDSE POLITIEK centraal staat. In 2026 viert RADIUS haar vijfjarig jubileum, waarbij uitgebreid stilgestaan zal worden met een reeks evenementen, waaronder een benefietveiling (november 2025), en zaden- en boekenbeurs (mei 2025), een zomerschool en een overzichtspublicatie die in 2027 zal volgen. Als laatste heuglijke gegeven wil ik melden dat RADIUS in 2025 lid geworden is van de Museumvereniging en zodoende vanaf januari 2026 de Museumkaart zal voeren.

Tenslotte wil ik mijn grote dankbaarheid uitspreken voor het goed samenwerkende team van RADIUS, voor het advies en de ondersteuning van onze raad van toezicht, voor de kunstenaars en wetenschappers die deelnamen aan onze programma's, voor onze subsidiegevers, en voor onze vertrouwde en onze nieuwe bezoekers. Samen hebben zij op een bijzonder positieve manier bijgedragen aan een prachtig vierde programmajaar voor RADIUS!

Niekolaas Johannes Lekkerkerk
Directeur-Bestuurder RADIUS

Opening jaarprogramma en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN, 8 maart 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening jaarprogramma en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN, 8 maart 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening jaarprogramma en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN, 8 maart 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

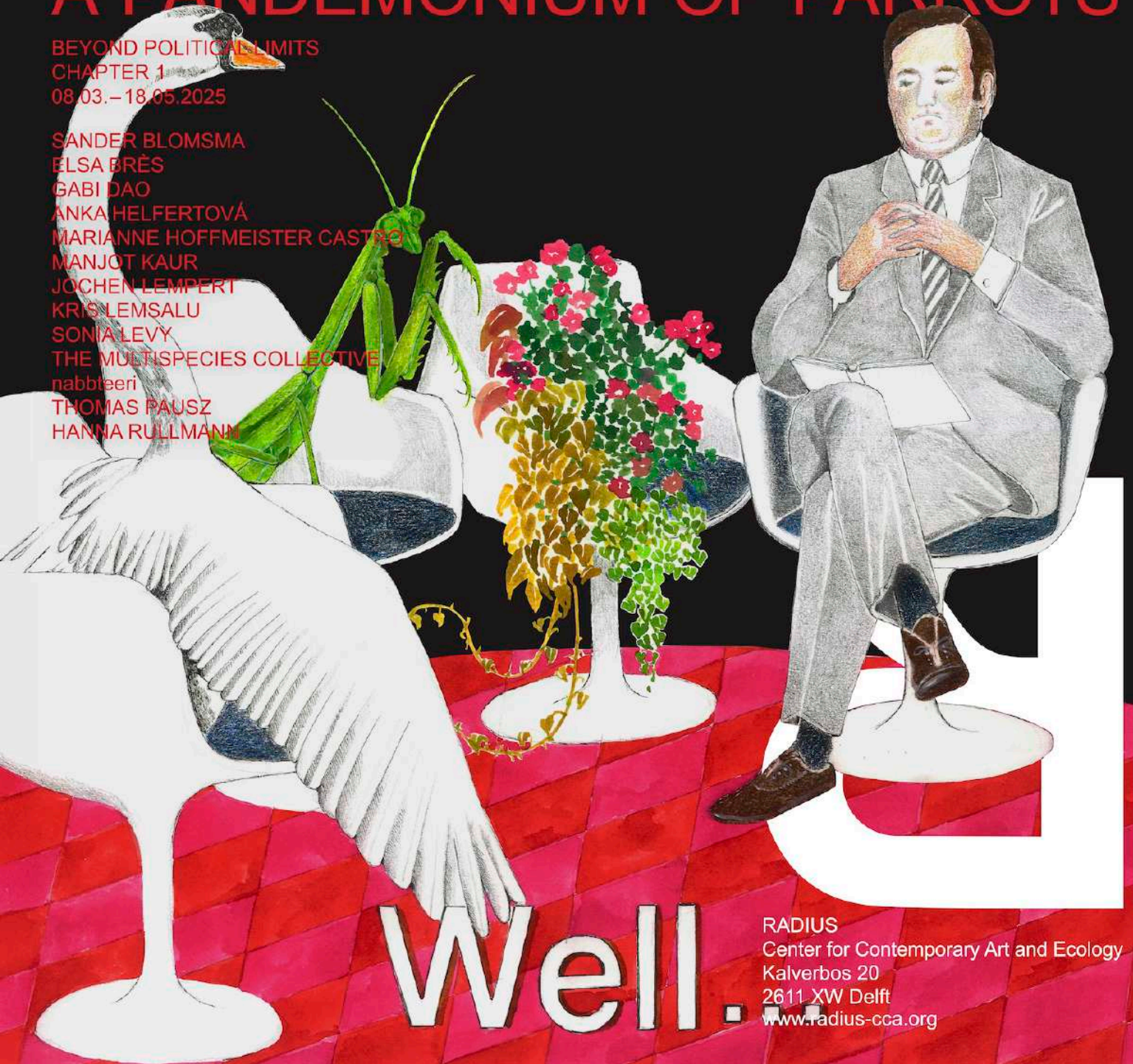
TENTOONSTELLINGSPROGRAMMA

A PARLIAMENT OF OWLS
A CONSORTIUM OF CRABS
A CULTURE OF BACTERIA
A LABOR OF MOLES
A BUSINESS OF FERRETS
A SIEGE OF HERONS
A CONSPIRACY OF LEMURS
A WISDOM OF WOMBATS
A PANDEMONIUM OF PARROTS

BEYOND POLITICAL LIMITS
CHAPTER 1
08.03. – 18.05.2025

SANDER BLOMSMA
ELSA BRÉS
GABI DAO
ANKA HELFERTOVA
MARIANNE HOFFMEISTER CASTRO
MANJOT KAUR
JOCHEN LEMPERT
KRIS LEMSALU
SONIA LEVY
THE MULTISPECIES COLLECTIVE
nabbteeri
THOMAS PAUSZ
HANNA RULLMANN

well.

RADIUS
Center for Contemporary Art and Ecology
Kalverbos 20
2611 XW Delft
www.radius-cca.org

31 MAY — 24 AUGUST 2025

Wim van Egmond
Nina van Hartskamp
Dominique Koch
Sonia Levy
Candice Lin
Elisa Strinna
Jenna Sutela
Ester Venema
Laure Vigna
Luisen Zela-Koort

WE ARE ALL HOLOBIONTS!

31 MAY — 24 AUGUST 2025

ALMA
HEIKKILÄ:
INDIVIDUALITY,
IDENTITY, AND
RELATED
METAPHYSICAL
IDEAS

WERKER COLLECTIVE
BECOMING UNCOMMON SUBJECTS
— 23.11.2025 — 6.09 —

RADIUS
Center for Contemporary Art and Ecology
Kalverbos 20, 2611 XW Delft
radius-cca.org

6.12.2025 — 22.2.2026

MANZ HÖWSTER SPEAK?

Sharan Bala

Pauline Boudry / Renate Lorenz

G. Gamel

Hudinilson Jr.

Dae Uk Kim

Xie Lei

Sasha Litvintseva & Beny Wagner

Clémence Lollia Hilaire

Luiz Roque

AGENDA

EEN PARLEMENT VAN UILEN
DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ Hoofdstuk 1
Groepstentoonstelling
8 maart — 18 mei 2025

WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!
DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ Hoofdstuk 2
Groepstentoonstelling
31 mei — 24 augustus 2025

ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCH E IDEEËN
Solotentoonstelling
31 mei — 24 augustus 2025

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS
Solotentoonstelling
6 september — 23 november 2025

CAN THE MONSTER SPEAK?
DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ Hoofdstuk 3
Groepstentoonstelling
6 december 2025 — 22 februari 2026

DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ JAARPROGRAMMA

Met DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ richtte het RADIUS-jaarprogramma van 2025 zich op het ontwikkelen van nieuwe talen, ingegeven door de samengang van kunst en wetenschap. Aan de hand van een programma waarin observatie, veldwerk, reflectie en verbeelding centraal stond, ontwikkelde RADIUS een tegenpunt op de taal van de (huidige) politiek, die er op dit moment niet in slaagt een gedeeld verlangen te scheppen om gezamenlijk het hoofd te bieden aan klimaatverandering en ecologische afbraak, biodiversiteitsverlies en de snelle teloorgang van levensvormen een halt toe te roepen. Tegen die grillige achtergrond onderzocht DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ de politieke vertegenwoordiging en belangenbehartiging van het meer-dan-menselijke, en de voortdurende noodzaak aan collectieve politieke weerstand binnen een sterk gepolariseerd politiek klimaat. Aan de hand van een viertal tentoonstellingen, een publiek en educatief programma, maakten we met het werk van beeldend kunstenaars en andere belanghebbenden een verbeelding van de wijze waarop mensen en niet-mensen zich politiek kunnen emanciperen en organiseren, op weg naar een meersoortige politieke ecologie.

Het jaarprogramma van 2025 ving in het voorjaar aan met de groepstentoonstelling EEN PARLEMENT VAN UILEN (...). Deze meersoortige groepstentoonstelling stelde dat het tijd is voor een nieuw soort politiek machtsevenwicht, voorbij uitsluitend mensgerichte politieke representatie. Dit in het belang van een meerstemmige en meersoortige politiek die achterhaalde mens-dier relaties overstijgt. Aan de hand van het werk van een diverse groep kunstenaars en belangenorganisaties werd gekeken naar de mogelijkheden van een voorstellende, affirmatieve en actiegerichte politiek met een grotere bandbreedte, gericht op een meersoortige politieke ecologie. Deze tentoonstelling stelde het levende centraal in het collectief aandachtsveld, dat terwijl wij onszelf, als mensen, in ons culturele zelfbeeld niet zien als levend wezen en onszelf zodoende buiten beschouwing plaatsen. Welke tactieken hebben we nodig om—zoals wetenschapsfilosofe Isabelle Stengers het noemt—een ‘ecology of practices’ te vormen, waarin multi-zintuiglijke belichaamde kennis en zorg weer deel wordt van onze relatie tot de meersoortige leefomgeving? Op weg naar een parlement, een vakbond en een verzetsbeweging voor het meer-dan-menselijke!

Gelijktijdig vond bij RADIUS het educatief programma ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET plaats. Dit programma kwam tot stand in samenwerking met onze vaste samenwerkingspartner DOK en richtte zich specifiek op leerlingen uit groep vier en vijf van de Delftse basisscholen. In ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET gingen leerlingen bij RADIUS op onderzoek en in gesprek over onderwerpen als de opwarming en vervuiling van de zee en de invloed hiervan op zeeleven. Tijdens de workshop werd op een speelse manier het begrip *rechten van de natuur* geïntroduceerd bij de leerlingen. Welke wensen zouden de diepzeewezens hebben in tijden van klimaatverandering? In samenwerking met kunstenaar Wieneke Bremer ontwierpen leerlingen gezamenlijk een textiel koraalrif, geïnspireerd op ecosystemen waarin samenwerking centraal staat. Hierbij experimenteerden leerlingen met textiele technieken, zoals haken en vilten, om leefomgevingen voor zeedieren te creëren. De reeks eindigde met een publieksmoment waar het koraalrif aan de gemeenschap van Delft werd gepresenteerd.

De zomerperiode werd ingeluid met de groepstentoonstelling WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! De term holobiont werd vanaf 1991 gepopulariseerd door de van oorsprong Amerikaanse evolutionair bioloog Lynn Margulis (1938–2011) en verwijst naar een gastlichaam—denk bijvoorbeeld aan een koraalrif, de menselijke darmflora of korstmossen—en de bijbehorende gemeenschappen van micro-organismen. Een gastlichaam en zijn microbiota vormen dus een holobiont: een overkoepelende levensvorm gevormd door verschillende soorten die een ecologische eenheid worden, en die tegelijkertijd het belang van symbiose voor onze gezondheid en de planeet demonstreren. De tentoonstelling WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! vormde een soortgelijk meerlagig assemblage dat huidige mechanismen van overheersing, competitie, hiërarchieën, machtsstructuren en categorisering uitdaagt, ten gunste van ‘nieuwe’ manieren van denken en zijn in de wereld, waarbij wederkerigheid, onderlinge afhankelijkheid, symbiose en mutualisme de basis vormen.

Gelijktijdig presenteerden we een solotentoonstelling van de in Helsinki-woonachtige kunstenaar Alma Heikkilä. De werken van Alma Heikkilä zijn pogingen om dingen weer te geven die niet ervaren kunnen worden door het menselijk lichaam en haar zintuigen. Dit zijn onder andere microbiële levensvormen die te klein zijn om bewust door mensen te worden waargenomen in het dagelijks leven; bosecosystemen waar belangrijke processen zich ondergronds en binnenin planten afspelen; en de vele grootschalige fenomenen die zich voordoen op bepaalde snelheden en schalen die het menselijk begrip te boven gaan. Heikkilä is een van de oprichters van Mustarinda, een multidisciplinair collectief gevestigd in de oerbossen van Noord-Finland dat residenties organiseert op het snijvlak van kunst en ecologie. Voor haar solotentoonstelling bij RADIUS presenteerde Heikkilä nieuw werk dat de verstrengeling van het menselijk lichaam met de omgeving

onderzoekt. De nadruk lag op de mens en het vaak onopgemerkte belang van microbiële levensvormen die menselijk leven mogelijk maken—denk bijvoorbeeld aan bacteriën in de darmflora of fytoplankton in de productie van zuurstof. De werken in de tentoonstelling vermengden ideeën rond biologische filosofie, biologische individualiteit, metafysica en persoonlijke identiteit en verwarden en daagden het begrip uit van zowel uniciteit als de eenheid van wie we zijn.

Tijdens het najaar was RADIUS verheugd om een solotentoonstelling van WERKER COLLECTIVE te presenteren. Sinds 2009 werkt WERKER COLLECTIVE op het snijvlak van arbeid, ecofeminisme en LGBTQ+ bewegingen. Voor hun solotentoonstelling bij RADIUS presenteerde WERKER een project dat voortbouwde op hun interesse in queer reproductie als de intergenerationele overdracht van kennis en (tegen)culturen door middel van bijeenkomsten, vieringen, kunst, literatuur, muziek en drukwerk. Door verschillende materialiteiten en opstellingen te gebruiken, activeerde WERKER hun steeds uitbreidende archief om vragen over politieke representatie, onderdrukking en solidariteit te verweven, terwijl tegelijkertijd de gewelddadige en vervreemdende systemen van categorisering tussen soorten, de reproductieve definitie van seksualiteit en de politieke stratificatie van het lichaam ter discussie werd gesteld. Gedurende de looptijd van de tentoonstelling vonden er verscheidene samenwerkingen met kunstenaars, activisten en collectieven plaats, middels performances, workshops, lees- en andere activiteiten, die allen centraal staan in de missie van WERKER om een intersectioneel en transnationaal netwerk van arbeiders te creëren.

In de winter presenteerde RADIUS de groepstentoonstelling CAN THE MONSTER SPEAK? Geïnspireerd door schrijver en filosoof Paul B. Preciado's toespraak aan de Academie van Psychoanalisten in Parijs, onderzocht deze tentoonstelling hoe het queer lichaam historisch is geconstrueerd als monstrueus in verhouding tot de constructie van het normatieve, heteroseksuele lichaam onder moderne politieke, economische en seksuele regimes. Verder puttend uit Preciado's laatste filosofische werk, verkende de tentoonstelling dysforische politiek als een queer horizon van bevrijding en dit verbinden met het tegennarratief van het monster—en de relatie ervan met het discours van de moderniteit over het meer-dan-menselijke—als een queer emancipatoire stijfiguur.

UITGEBREIDE TEKST

JAARPROGRAMMA 2025

Met de overkoepelende titel DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ richtte het jaarprogramma van 2025 zich op het ontwikkelen van nieuwe talen, ingegeven door de samengang van kunst en wetenschap. Aan de hand van een programma waarin observatie, veldwerk, reflectie en verbeelding centraal staan, ontwikkelde RADIUS een tegenpunt op de taal van de (huidige) politiek, die er op dit moment niet in slaagt een gedeeld verlangen te scheppen om gezamenlijk het hoofd te bieden aan klimaatverandering.

Of we nu spreken over het stikstofdebat, de bescherming van de Waddenzee tegen olieboringen, overstromingen in Limburg of aardbevingen in Groningen, de politieke werkelijkheid is heel buigzaam, de grenzen van ecosystemen zijn daarentegen vastomlijnd. Tegen die grillige achtergrond presenteerde RADIUS met DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ in 2025 een programma over de politieke vertegenwoordiging en belangenbehartiging van het meer-dan-menselijke, en de voortdurende noodzaak van collectieve politieke weerstand binnen een sterk gepolariseerd politiek klimaat. Aan de hand van een vijftal tentoonstellingen en een publieks- en educatieprogramma maakten we een verbeelding van de wijze waarop mensen en niet-mensen zich politiek kunnen emanciperen en organiseren voorbij de huidige politieke status-quo. Met dit programma richtten we ons zodoende op noodzakelijk relationeel herstel en zoomden we enerzijds in op de emancipatie en vertegenwoordiging van de meersoortige leefomgeving en de fundamentele notie van onderlinge afhankelijkheid op microbiologisch niveau (tentoonstellingshoofdstukken I en II), en vervolgens, in de tweede helft van het jaar, op een verdere vermenging van sociale groeperingen die vanuit het binaire en dualistische denken in politiek en wetenschap van oudsher zijn overschaduwd, gemarginaliseerd en onteigend (tentoonstellingshoofdstukken III en IV). Hoe kunnen we de politiek meerstemmig maken, zodanig dat het klimaat, niet-menselijke levensvormen, onderdrukte en gemarginaliseerde groeperingen een stem krijgen en gehoord kunnen worden?

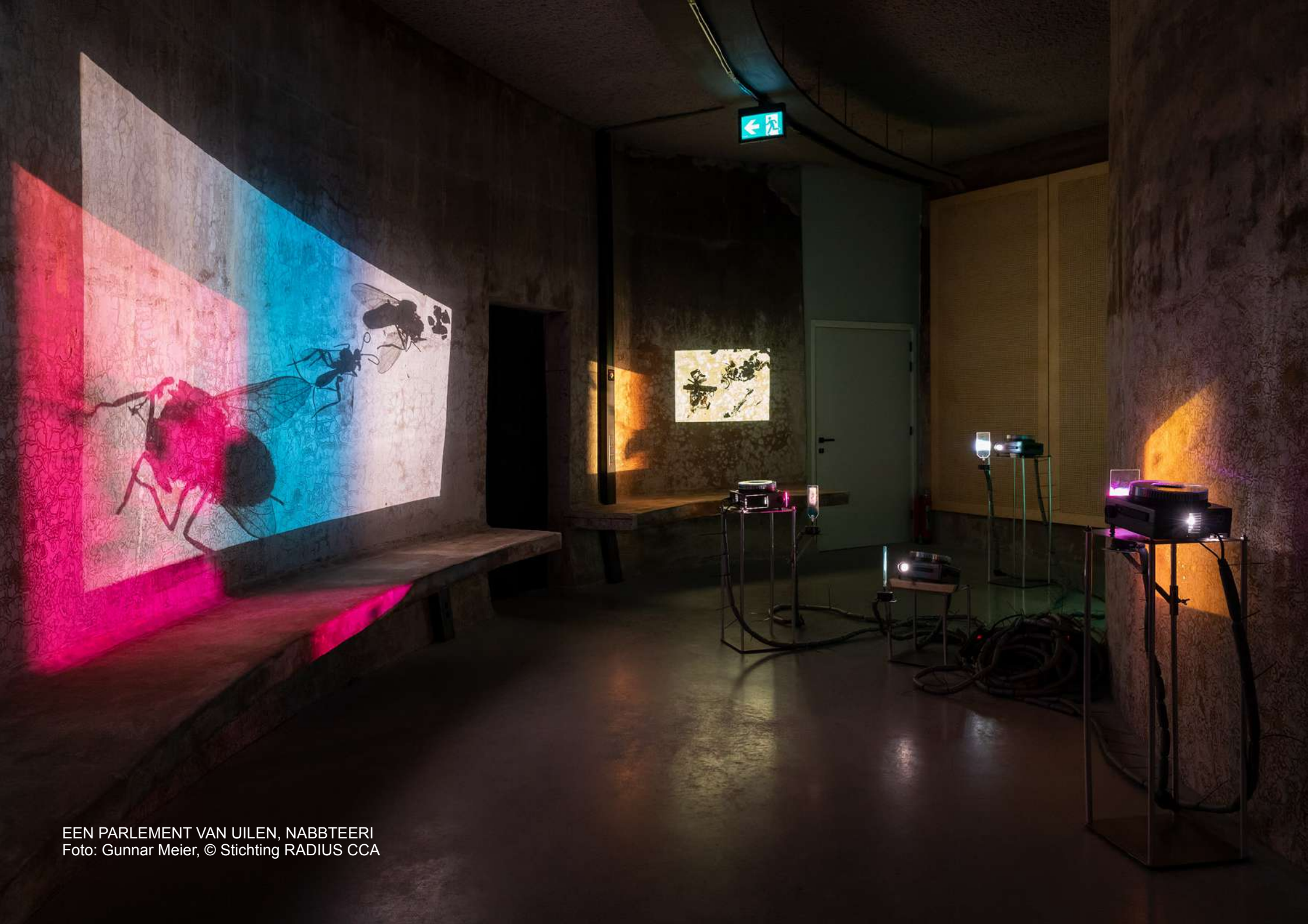
In die zin profileerde RADIUS zich in 2025 meer als een ruimte en een platform voor weerstand aan de huidige politieke en sociaal-economische hegemonie en bewogen we richting een meersoortige politieke ecologie. Met andere woorden schepten we ruimte voor het uitdagen van dominante waarden, ideeën en bestaande machtsconfiguraties. Naar ons idee is deze hegemonie overmatig gericht op de, voor zowel mens als

leefomgeving, uitputtende werking van het neoliberalisme, het geavanceerde kapitalisme, alsook de polariserende werking van extreemrechtse politiek en daaruit voortvloeiende populistische denkbeelden. Met het jaarprogramma van 2025 formuleerden we hierop een tegenpunt dat affect, solidariteit, wederkerigheid en onderlinge afhankelijkheid benadrukte in het belang van systeemverandering en het tegengaan van antropogene (door de mens veroorzaakte) klimaatverandering. We zien en zagen hierbij een belangwekkende taak voor de kunst weggelegd, die door middel van verbeeldingskracht een sleutelement voor actie en handelingsperspectief biedt. Of zoals de Franse filosoof en activist Michel Foucault opmerkte: “Waar macht is, is verzet”.

* Het programma DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ werd ontwikkeld als vervolg op het jaarprogramma van 2024, dat onder de gedeelde noemer DE GRENZEN AAN GROEI een programma presenteerde over de sterk toenemende disbalans tussen ecologie en economie.

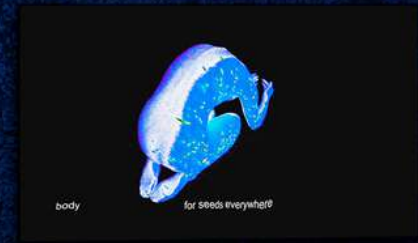

EEN PARLEMENT VAN UILEN, GABI DAO
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

EEN PARLEMENT VAN UILEN, NABBTEERI
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!, ELISA STRINNA (LINKS), JENNA SUTELA (RECHTS)
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!, SONIA EVY
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCH E IDEEËN
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS
Foto: Gunnar Meier. © Stichting RADIUS CCA

CAN THE MONSTER SPEAK?, G. GAMEL (LINKS), DAEUK KIM (RECHTS)
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

CAN THE MONSTER SPEAK?, SHARAN BALA
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

EEN PARLEMENT VAN UILEN

DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ Hoofdstuk 1

Groepstentoonstelling

8 maart — 18 mei 2025

Deelnemende kunstenaars:

Sander Blomsma, Elsa Brès, Gabi Dao, Anka Helfertová, Marianne Hoffmeister Castro, Manjot Kaur, Het Meersoortig Collectief, Jochen Lempert, Kris Lemsalu, Sonia Levy, nabbteeri, Thomas Pausz, Hanna Rullmann

Een tentoonstellingsassemblage over meersoortige werelden, rond de centrale vraag: wie heeft er baat bij als soorten kennismaken? Het jaarprogramma van 2025 ving in het voorjaar aan met de groepstentoonstelling EEN PARLEMENT VAN UILEN (...). Deze meersoortige groepstentoonstelling stelde dat het tijd is voor een nieuw soort politiek machtsevenwicht, voorbij uitsluitend mensgerichte politieke representatie. Dit in het belang van een meerstemmige en meersoortige politiek die achterhaalde mens-dierrelaties overstijgt. Aan de hand van het werk van een diverse groep kunstenaars en belangenorganisaties werd gekeken naar de mogelijkheden van een voorstellende, affirmatieve en actiegerichte politiek met een grotere bandbreedte, gericht op een meersoortige politieke ecologie. Deze tentoonstelling stelde het levende centraal in het collectief aandachtsveld, terwijl wij onszelf, als mensen, in ons culturele zelfbeeld niet zien als levende wezens en onszelf zodoende buiten beschouwing plaatsen. Welke tactieken hebben we nodig om—zoals wetenschapsfilosofe Isabelle Stengers het noemt—een 'ecology of practices' te vormen, waarin multi-zintuiglijke belichaamde kennis en zorg weer onderdeel wordt van onze relatie tot de meersoortige leefomgeving? Op weg naar een parlement, een vakbond en een verzetsbeweging voor het meer-dan-menselijke!

Publieksprogramma:

ø 23.03.2025 NOURISHING WITHOUT TRYING TO — MEERSOORTIGE INVENTARISATIE

ø 17.04.2025 RADIUS MENSA: ECOCIDE met Stop Ecocide NL

ø 04.05.2025 NOURISHING WITHOUT TRYING TO — SAMENLEVEN MET
MENSELIJKE EN NIET-MENSELIJKE BUREN

ø 15.05.2025 RADIUS MENSA: ARBEIDSRECHTEN VOOR DIEREN met Vakbond voor
de Dieren

ø 18.05.2025 NOURISHING WITHOUT TRYING TO — WATER VOOR DE TOEKOMST

ø 18.05.2025 OP WEG NAAR EEN MEERSOORTIGE POLITIEKE ECOLOGIE —
Panelgesprek met Bonnie Chopard, Erno Eskens en Klaas Kuitenbrouwer

Samengesteld door Niekolaas Johannes Lekkerkerk.

EEN PARLEMENT VAN UILEN, MARIANNE HOFFMEISTER CASTRO
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

EEN PARLEMENT VAN UILEN, GABI DAO
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

EEN PARLEMENT VAN UILEN, ANKA HELFERTO VÁ
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!

DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ Hoofdstuk 2

Groepstentoonstelling

31 mei — 24 augustus 2025

Deelnemende kunstenaars:

Wim van Egmond, Nina van Hartskamp, Dominique Koch, Sonia Levy, Candice Lin, Elisa Strinna, Jenna Sutela, Ester Venema, Laure Vigna, Luisen Zela-Koort

De zomerperiode wordt ingeluid met de groepstentoonstelling WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! De term holobiont werd vanaf 1991 gepopulariseerd door de van oorsprong Amerikaanse evolutionair bioloog Lynn Margulis (1938–2011) en verwijst naar een gastlichaam—denk bijvoorbeeld aan een koraalrif, de menselijke darmflora of korstmossen—en de bijbehorende gemeenschappen van micro-organismen. Een gastlichaam en zijn microbiota vormen dus een holobiont: een overkoepelende levensvorm gevormd door verschillende soorten die een ecologische eenheid worden, en die tegelijkertijd het belang van symbiose voor onze gezondheid en de planeet demonstreren. De tentoonstelling WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! vormt een soortgelijk meerlagig assemblage dat huidige mechanismen van overheersing, competitie, hiërarchieën, machtsstructuren en categorisering uitdaagt, ten gunste van “nieuwe” manieren van denken en zijn in de wereld, waarbij wederkerigheid, onderlinge afhankelijkheid, symbiose en mutualisme de basis vormen.

Publieksprogramma:

ø 17.08.2025 BECOMING HOLO met Helen Weeres en Wouter Engelbart (PLATFORM DIS)

ø 24.08.2025 LISTENING LICHEN met Suzette Bousema

Samengesteld door Niekolaas Johannes Lekkerkerk.

De tentoonstelling WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! is tot stand gekomen met aanvullende ondersteuning vanuit de Iona Stichting, de Swiss Arts Council Pro Helvetia, en de Gilles Hondius Foundation.

WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!, ES VENEMA
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!, LAURE VIGNA
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!, NINA VAN HARTSKAMP
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCH E IDEEËN

Solotentoonstelling

31 mei — 24 augustus 2025

Deelnemende kunstenaar:

Alma Heikkilä

RADIUS presenteerde met genoegen de solotentoonstelling INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCH E IDEEËN van kunstenaar Alma Heikkilä, die woont en werkt in Helsinki. In haar kunstwerken probeert Alma Heikkilä vaak dingen te verbeelden die niet ervaren kunnen worden door het menselijk lichaam en de menselijke zintuigen. Voorbeelden daarvan zijn micro-organismen die te klein zijn voor bewuste waarnemingen in het dagelijks leven, biotcosystemen waarin zich onder de grond en binnen planten belangrijke processen voltrekken en een veelheid aan grootschalige fenomenen die zich voordoen op snelheden en afmetingen die ons begrip te boven gaan.

Tijdens haar solotentoonstelling bij RADIUS presenteerde Heikkilä nieuw werk waarin zij onderzoek deed naar de mate waarin het menselijk lichaam verstrengeld is met zijn omgeving. Hierbij legde zij de nadruk op de vaak onopgemerkte micro-organismen die het menselijk leven mogelijk maken—denk bijvoorbeeld aan de bacteriën in de darmflora, of aan de rol van fytoplankton in de productie van zuurstof. Door filosofische concepten met betrekking tot de biologie, biologische individualiteit, metafysica en persoonlijke identiteit met elkaar te vermengen, zorgden de werken in de tentoonstelling voor verwarring en trokken daarmee denkbeelden over hoe uniek of hetzelfde we nu eigenlijk zijn in twijfel.

Samengesteld door Niekolaas Johannes Lekkerkerk, met een tekstbijdrage van Daisy Lafarge.

De tentoonstelling ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCH E IDEEËN is tot stand gekomen met aanvullende ondersteuning vanuit het Fins Cultureel Instituut voor de Benelux en Frame Contemporary Art Finland.

ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCHE IDEEËN
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCH E IDEEËN
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCHE IDEEËN
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS

Solotentoonstelling

6 september — 23 november 2025

Deelnemende kunstenaars:

Werker Collective

RADIUS presenteerde met trots BECOMING UNCOMMON SUBJECTS, een tentoonstellingsproject van Werker Collective. De tentoonstelling werd opgebouwd rond drie onderling verbonden werken, elk gepresenteerd in één van de drie cirkelvormige ruimtes van RADIUS. De werken gaven inzicht in drie centrale werkwijzen binnen de praktijk van Werker: bewegend beeld, textiel en archiefmateriaal. Werker Collective beweegt zich op het snijvlak van arbeid, ecofeminisme en LGBTQIA+-bewegingen en ontwikkelt projecten in samenwerking met een netwerk van betrokken makers, gericht op intergenerationele en intersectionele solidariteit. Deze allianties vormen een ruimte waarin kunst gezamenlijk bestudeerd, verbeeld en gemaakt kan worden. Werker, opgericht door Marc Roig Blesa en Rogier Delfos in Amsterdam in 2009, heeft een archief opgebouwd van drukwerk en bewegend beeld, met inmiddels meer dan drieduizend documenten. Dit archief wordt in elk project op een andere manier geactiveerd, met wisselende samenwerkingsverbanden. In de kern richtte deze tentoonstelling zich op het thema abolitionisme, naar het Engelse 'abolition', als het kritisch begrijpen, ontmantelen en afschaffen van diepgewortelde structuren die structurele ongelijkheid in stand houden. Geworteld in de strijd tegen slavernij fungeert het als kritiek op bestaande machtsverhoudingen en vormt in deze tentoonstelling een lens om arbeid binnen het kapitalisme opnieuw te bezien. Hoe zou het afschaffen van arbeid eruit kunnen zien en hoe zou het aanvoelen? Door te onderzoeken wat de afschaffing van arbeid inhoudt, opende deze tentoonstelling ruimte om arbeid opnieuw te definiëren en toe te eigenen.

Publieksprogramma:

ø 04.10.2025 READING REHEARSAL: ON ABOLITION

ø 08.11.2025 TEXTILE PRINTING WORKSHOP

Samengesteld door Sergi Pera Rusca.

De tentoonstelling WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS is tot stand gekomen met aanvullende ondersteuning vanuit Het Cultuurfonds, Stichting Stokroos en het Niemeijer Fonds.

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

CAN THE MONSTER SPEAK?

DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ Hoofdstuk 3

Groepstentoonstelling

6 december 2025 — 22 februari 2026

Deelnemende kunstenaars:

Sharan Bala, Pauline Boudry/Renate Lorenz, G. Gamel, Hudinilson Jr., Dae Uk Kim, Xie Lei, Sasha Litvintseva & Beny Wagner, Clémence Lollia Hilaire, Luiz Roque

RADIUS sloot het jaarprogramma DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ af met een groepstentoonstelling over monsterlijkheid als fundament van queer ecologie. Aan de hand van het werk van elf kunstenaars onderzocht CAN THE MONSTER SPEAK? de historische, wetenschappelijke en culturele constructie van queerheid als iets monsterlijks en verkende monsterlijkheid als een emancipatoire en wenselijke politieke ambitie. Door begrippen als transformatie, ambiguïteit en afwijkend gedrag te belichamen, bevragen monsters constructies als ras, gender, zuiverheid en schoonheid. Daarmee overtreden ze de normen die het dominante cisgender, binaire, patriarchale, heteroseksuele en witte machtssysteem vormen. Tegelijkertijd zijn monsters onmisbaar om via contrast en uitsluiting te definiëren wat als 'normaal' wordt gezien. Deze tentoonstelling ontrafelde die dualiteit en onderzocht verschillende belichamingen, houdingen en benaderingen rond monsterlijkheid als instrument van verzet, als een manier van worden en als politieke positie. Daarmee pleitte het voor ecologieën die voorbijgaan aan binaire tegenstellingen, het menselijke, en de beperkingen van gender, geslacht en identiteit zoals die door het Kapitalisme worden opgelegd. Met andere woorden, een manier om de Aarde te bewonen die draait om het vieren van verschil, waarbij het monsterlijke een radicale weigering van normativiteit is, en waar queerheid een vastberaden manier is om vrijheid te beleven binnen onderdrukkende systemen die nooit bedoeld waren om overstegen te worden.

Publieksprogramma:

∅ 07.02.2026 RADIUS READS: ON MONSTROSITY

∅ 15.02.2026 RONDLEIDINGEN DOOR DE TENTOONSTELLING

Samengesteld door Sergi Pera Rusca.

Het werk van Hudinilson Jr., Pauline Boudry/Renate Lorenz, Xie Lei en Luiz Roque werd mogelijk gemaakt door respectievelijk Galerie Eric Mouchet, Marcelle Alix en Ellen de Bruijne PROJECTS, Sies + Hôke en Mendes Wood DM. Het werk van G. Gamel is in bruikleen gegeven door Fonds Kervahut—Collection Laurent Fiévet, via Tlön Projects.

CAN THE MONSTER SPEAK?, HUDINILSON JR. (ACHTERGROND), PAULINE BOUDRY/RENATE LORENZ (VOORGROND)
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

CAN THE MONSTER SPEAK?, XIE LEI
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

CAN THE MONSTER SPEAK?, LUIZ ROQUE
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

CAN THE MONSTER SPEAK?, DAE UK KIM
Foto: Gunnar Meier, © Stichting RADIUS CCA

PUBLIEK PROGRAMMA

Het publiek programma bij RADIUS zien wij als een verlengstuk van de tentoonstellingen, waarbij het enerzijds ingezet wordt als middel om dieper in te gaan op de thematiek en het onderzoek dat ten grondslag ligt aan de tentoonstellingen, en anderzijds juist uitreikt naar andere disciplines waarbinnen aan dezelfde thematiek en onderwerpen geraakt wordt. Op die manier streven wij ernaar om een zo divers mogelijk aanbod te presenteren om zo de gehele breedte van ons publiek te kunnen betrekken, waarbij specifieke onderdelen van het publiek programma zo ingericht worden dat ze tegemoetkomen aan de behoeftes van specifieke doelgroepen binnen ons publiek. Niet alleen variëren we hierin in de vorm van de publieke programma's, maar ook in de schaalgrootte en in de mate van interactie.

Als onderdeel van het publiek programma dat inzet op verdieping organiseerden we in samenwerking met het Institut Français de lezingenserie ARCHIPELAGO, waarin denkers uit de Franse diaspora uitgenodigd werden om hun visie en kennis over specifieke onderwerpen en aspecten gerelateerd aan ecologisch verval te delen met het publiek. Qua schaal en vorm van interactie richten deze lezingen zich op een breed publiek, waarbij er na afloop van de presentatie ruimte is voor vragen en interactie met de uitgenodigde spreker. In 2025 organiseerden we als onderdeel van deze lezingenserie ondermeer een lezing van Malcom Ferdinand getiteld *Loving The Earth Ourselves: Undoing The Colonial Inhabitation* over de verwevenheid van de strijd van mensen en meer-dan-mensen binnen koloniale en kapitalistische systemen, het belang van antikoloniale allianties tussen verschillende soorten, en de noodzaak van een dekoloniaal perspectief op vervuiling om ecologisch geweld aan het licht te brengen en tegen te gaan. Later in het jaar verzorgde Myriam Bahaffou een lezing getiteld *On Decolonial Veganism*, waarin zij een overzicht gaf van haar onderzoek naar intersectionele vormen van veganisme.

Naast deze lezingenserie organiseerden we gedurende 2025 meerdere leescirkels over verschillende onderwerpen en thema's. In deze kleinschalige vorm ligt de nadruk op het gesprek dat ontstaat tussen de deelnemers aan de leescirkels, waarbij er gedurende de verschillende sessies ook een kleine gemeenschap ontstaat. Zo organiseerden we ondermeer een leescirkel in samenwerking met Mario Veen getiteld *Challenging Time*, waarbij gedurende meerdere sessies gezamenlijk onderzocht en gediscussieerd werd over hoe alternatieve vormen van tijdsbesef bij kunnen dragen aan het tegengaan van *climate madness*; de zogenaamde *klimaatgekte* die kan ontstaan als men zich bewust wordt van de omvang en verwevenheid van de ecologische crises die ons omringen.

Verder werkten we samen met Het Meersoortig Collectief aan een reeks van bijeenkomsten onder de noemer *Nourishing Without Trying To*, waarin deelnemers met elkaar in gesprek gingen om gezamenlijk een meersoortig perspectief op de toegang tot water en waterrechtvaardigheid in het algemeen te ontwikkelen.

Complementair aan deze vormen die zich richtten op verdieping ontwikkelden we ook enkele formats die zich meer richten op verbinding, interdisciplinaire samenwerking en gemeenschapsvorming. Hiermee spelen we in op een behoefte die we gedurende de afgelopen jaren bemerken bij ons publiek. Velen van hen geven aan zich machteloos te voelen ten opzichte van het globale en overkoepelende probleem van de ecologische crises en zijn naarstig op zoek naar een vorm van handelingsperspectief die verder gaat dan consumentenactivisme. Om daarop in te spelen zijn wij begonnen met het organiseren van evenementen waarbij de verbeeldingskracht van de tentoonstellingen die bij RADIUS te zien zijn gekoppeld wordt aan het handelingsperspectief en de daadkracht van maatschappelijke organisaties en belangengroepen. Dit uit zich onder meer in panelgesprekken waarbij we sprekers uitnodigen die zich vanuit een andere discipline bezighouden met vergelijkbare thematiek. Zo organiseerden we in 2025 bijvoorbeeld een panelgesprek over de mogelijkheden van meersoortige politieke ecologie als onderdeel van de tentoonstelling EEN PARLEMENT VAN UILEN. Hierbij gingen drie sprekers, ieder vanuit hun eigen achtergrond, met elkaar en met het publiek in gesprek over hoe we kunnen bewegen van een politiek die zich uitsluitend bezighoudt met menselijke belangen naar een politiek die zich ook inzet voor de meer-dan-menselijke belangen van al het leven dat ons omringt. Hiertoe hadden we de filosoof en schrijver Erno Eskens uitgenodigd die er in zijn *Zoölogisch Manifest* voor pleit om alle vormen van niet-menselijk leven burgerrechten toe te kennen. Hij ging vervolgens in gesprek met Klaas Kuitenbrouwer en Bonnie Chopard van de Zoöp. Dit is een organisatie-model waarin de belangen van het meer-dan-menselijk leven dat de organisatie omringt meegenomen worden in de besluitvorming door het aanstellen van een *Spreker voor de Levenden* die deze belangen behartigt. Vergelijkbaar met de panelgesprekken zet ook de RADIUS MENSA in op verbinding, interdisciplinaire samenwerking en gemeenschapsvorming, maar dan op een kleinere en intiemere schaal.

Naast deze formats die inspelen op het vergaren van kennis over de thematiek die geraakt wordt in de tentoonstellingen bij RADIUS, bieden wij ook nog onderdelen aan die juist meer inspelen op het gevoel en de lichamelijke ervaring. Een goed voorbeeld hiervan is de workshop BECOMING HOLO die wij organiseerden in samenwerking met PLATFORM DIS als onderdeel van de tentoonstelling WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! In deze workshop werden de deelnemers begeleid in het onderzoeken hoe we ons als mens, door

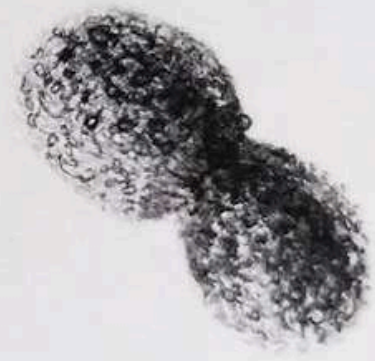
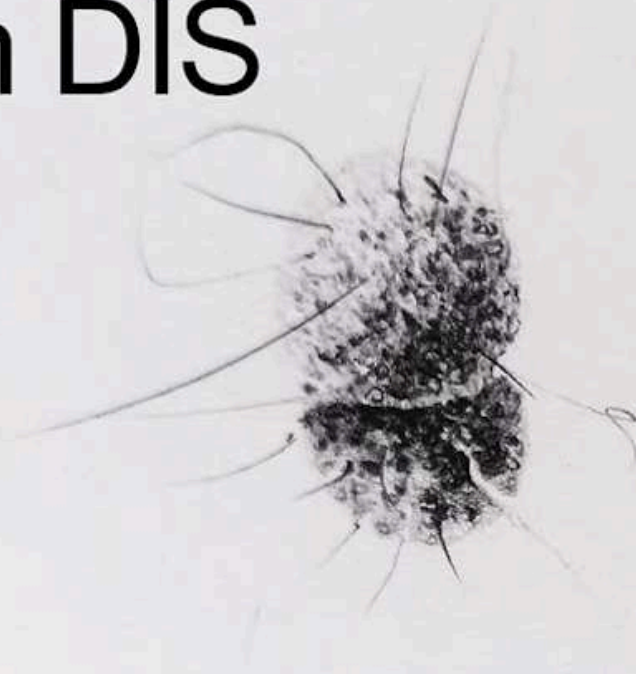
middel van schrijven en tekenen, bewuster kunnen worden van de levensvormen die in, op en om ons heen leven, om zo onze innerlijke holobiont te doen ontwakken. Binnen ditzelfde kader hebben we vervolgens kunstenaar Suzette Bousema uitgenodigd voor een workshop over korstmossen, waarbij deelnemers met draagbare microscopen korstmossen in én rondom RADIUS bestudeerden, waarbij korstmossen een voorbeeld zijn van een holobiont.

Verder hebben wij ons in 2025 ervoor ingezet om RADIUS lokaal in Delft meer te profileren en ons te verbinden met andere lokale initiatieven en plekken. Zo zijn we lid van de Delftse Klimaatcoalitie. Dit is een netwerk van meer dan tien duurzame initiatieven in en rond Delft waarmee we gezamenlijk acties organiseren en kennis delen. Ook waren we op uitnodiging van de Studium Generale TU Delft onderdeel van het programma van de tweede editie van het filosofiefestival FOR LOVE OF THE WORLD, dat plaatsvond in Theater de Veste in Delft. Daar presenteerden we *NATURA* Body* van kunstenaar Floris Schönfeld.

Op het lokale, maatschappelijke vlak intensiveerden we onze samenwerking met lokale actiegroepen en initiatieven waaronder WIJ REIZEN SAMEN, een initiatief dat klimaatactivisten en buschauffeurs met elkaar verbindt in hun strijd voor betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer én goede banen voor alle OV-werknemers. Verder zijn we samenwerkingen aangegaan met meerdere maatschappelijke initiatieven in Delft-West in het kader van DE CLUB VAN DELFT.

BECOMING HOLO

Platform DIS

LISTENING LICHEN
Suzette Bousema

EDUCATIE & ONTWIKKELING VAN TALENT

EDUCATIE & ONTWIKKELING VAN TALENT

De educatieve programma's van RADIUS gaan in op vragen over hoe kunst kan reflecteren op en bijdragen aan ons begrip van hedendaagse sociale, politieke en ecologische kwesties. De samenhangende crises van het kapitalisme, sociale en politieke onrust, milieurampen en technologische transformatie komen terug in verschillende educatieve activiteiten. Vanuit kruispuntdenken benadert RADIUS de groeiende urgentie van deze verweven crises vanuit een ecologisch perspectief.

Voor het primair, het voortgezet en het hoger onderwijs ligt de basis in deze programma's bij *active learning* (actief leren) en *collaboration* (samenwerking), alsmede actieve (kleinschalige) leermethoden aan de hand van casestudies en projectmatig leren. De leerlingen krijgen hedendaagse problemen voorgelegd die zij op een interactieve en reflectieve manier collectief bespreken en analyseren. Hierbij ligt de focus met name op het bewustwordingsproces rond klimaatverandering en ecologisch verval, en wordt vanuit een intersectionele blik gekeken naar mogelijke oplossingen en (ver)houdingen.

Met veel tevredenheid blikken wij terug op het educatieprogramma van RADIUS in 2025, waarin we 841 educatiebezoekers ontvingen. Door de nauwe samenwerking met DOK heeft RADIUS snel een leidende positie ingenomen wat betreft het aantal bezoeken vanuit de Delftse scholen. Ook in 2026 wordt deze samenwerking met DOK voortgezet door middel van onze bijdrage aan het stimuleren van kunst- en cultuur via het KLIK-programma. Ook zullen we onderdeel zijn van de Rijke Leerdag Delft-West waarmee we verder kunnen werken aan het creëren van gelijke kansen voor talentontwikkeling onder kinderen en jongeren.

Wij streven ernaar om onze doelgroep nog verder te verbreden en voorbij het bestaande onderwijsaanbod te kijken. Als onderdeel van een leven lang leren zullen wij daarom actief contact zoeken met doelgroepen die niet noodzakelijkerwijs aan onderwijsinstellingen zijn verbonden. Deze ambitie is in 2024 in gang gezet met de implementatie van DE CLUB VAN DELFT, een meerjarig intergenerationeel gemeenschapsproject.

In aanvulling op de educatieve programma's werden er in 2025 wekelijks gemiddeld een tweetal groepen vanuit het hoger onderwijs ontvangen bij RADIUS. Dit betrof met name studenten afkomstig van kunstacademies, studenten van technische universiteiten of studenten die een programma volgen op het snijvlak van kunst, wetenschap en ecologie.

ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET
Foto: Wieneke Bremer

ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET

maart – april 2025

Wat gebeurt er met de zee als deze steeds warmer wordt? En hoe voelen diepzeewezens zich bij al die vervuiling? In 2025 ontwikkelde RADIUS in samenwerking met kunstenaar Wieneke Bremer de workshop ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET. Op een speelse manier maakten leerlingen kennis met het begrip *rights of nature* (rechten van de natuur)—want stel je voor dat de oceaan zelf kon spreken, wat zou deze dan zeggen? Welke wensen zouden zeedieren hebben in een wereld die verandert en steeds instabieler wordt?

In de educatieve workshop ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET bij RADIUS ontdekten leerlingen van Delftse basisscholen de impact van klimaatverandering en vervuiling op de oceaan. Samen met kunstenaar Wieneke Bremer creëren ze een kleurrijk textielkoraalrif en leerden ze spelenderwijs over de rechten van de natuur. Met haken, vilt en verbeeldingskracht bouwden ze aan een gezamenlijk koraalrif, dat aan het einde van de workshops werd gepresenteerd aan de gemeenschap van Delft bij DOK.

ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET werd ontwikkeld in samenwerking met DOK-KLIK en werd gerealiseerd dankzij de steun van DOK-KLIK en Stichting voor Hulp aan Delftse Jongeren.

ZEESTEMMEN IN HET KORAALKABINET
Foto: Wieneke Bremer

LOKALE GEMEENSCHAPSVORMING

DE CLUB VAN DELFT

INLEIDING

In 2024 presenteerde RADIUS het programma DE GRENZEN AAN GROEI, waarin de relatie tussen economie en ecologie centraal stond. Vanuit de urgentie van klimaatverandering en ecologisch verval, stelde dit programma kritische vragen bij het dominante kapitalistische systeem en de sociale en ecologische ongelijkheid die daaruit voortvloeit. De verderzetting van het programma in 2025 liet zien hoe kunstenaars en andere betrokkenen via hun verbeeldingskracht en voorstellen voor alternatieve toekomsten kunnen bijdragen aan nieuwe vormen van samenleven—gebaseerd op solidariteit, duurzaamheid en welzijn voor mens én meer-dan-menselijke levensvormen. Als lokaal en activerend onderdeel van dit programma ontwikkelde RADIUS DE CLUB VAN DELFT: een meerjarig educatief gemeenschapsproject in Delft West, geïnspireerd op het rapport *De Grenzen aan Groei* van De Club van Rome (1972). DE CLUB VAN DELFT brengt jongeren, kunstenaars en bewoners samen om klimaatverandering te koppelen aan sociale ongelijkheid, en werkt via kunst, social design en co-creatie aan klimaatrechtvaardigheid op wijkniveau. Daarbij wordt specifiek aandacht besteed aan hoe de effecten van klimaatbeleid ongelijk verdeeld zijn, ook binnen een stad als Delft. Met dit initiatief wil RADIUS bijdragen aan structurele maatschappelijke verandering door het bieden van handelingsperspectief en het stimuleren van collectieve betrokkenheid. DE CLUB VAN DELFT wordt gepositioneerd als een satellietproject van RADIUS, waarbij langdurige aanwezigheid en samenwerking in de wijk centraal staan. Het project markeert een belangrijke stap in de ontwikkeling van RADIUS als centrum voor kunst en ecologie, met een groeiende inzet op maatschappelijke impact en lokale verankering.

UITVOERING

DE CLUB VAN DELFT krijgt in 2024, 2025 en 2026 vorm aan de hand van een vijftal actiegroepen. In deze actiegroepen komen onderwerpen aan bod zoals armoede, voedselzekerheid, duurzaam ondernemen, stedelijke toekomst en klimaatrouw. Het hoofddoel is om klimaatverandering te verbinden aan sociaaleconomische ongelijkheid en via kunst, social design en co-creatie de sociale cohesie en bestaanszekerheid te versterken. Elke actiegroep richt zich op specifieke thema's en uitdagingen binnen DE CLUB VAN DELFT, waardoor er ruimte is voor maatwerk en diepgaande betrokkenheid bij verschillende onderwerpen. Door de gestructureerde aanpak van actiegroepen wordt het mogelijk om efficiënt en effectief te werken aan de doelstellingen van het project, met ruimte voor flexibiliteit en creativiteit. De vijf actiegroepen manifesteren zich op verschillende plekken in Delft-West en zullen hun krachten verenigen voor DE CLUB VAN DELFT met als belangrijkste doel ervoor te zorgen dat lokale bewoners een eerlijke kans hebben om klimaatoplossingen die voor hen werken, te creëren.

ACTIEGROEP I:
MAARTEN BEL: WENSWERKEN
december 2024 – februari 2025

Binnen het educatieve en maatschappelijke programma DE CLUB VAN DELFT werd eind 2024 de eerste actiegroep gelanceerd onder de titel WENSWERKEN, welke tevens het startschot vormde voor DE CLUB VAN DELFT. In samenwerking met kunstenaar Maarten Bel en kunstcentrum RADIUS werd een verbindend kunstproject opgezet dat financiële solidariteit en verbeelding op unieke wijze combineerde.

Voor WENSWERKEN verzamelde Maarten Bel wensen van bewoners uit de Delftse wijken Voorhof en Buitenhof—families en individuen die vaak met beperkte financiële middelen moeten rondkomen. Deze wensen konden uiteenlopen van een verjaardagstaart tot een kinderfiets, of een dagje uit met het gezin. Bel vertaalde deze persoonlijke wensen naar humoristische, ontwapenende tekeningen, die vervolgens werden tentoongesteld en verkocht in het kader van het publieksprogramma PARADOXES OF PLENTY bij RADIUS. De opbrengst van elk verkocht kunstwerk werd één-op-één ingezet om de betreffende wens daadwerkelijk te realiseren. De kunstenaar bracht het gewenste voorwerp vervolgens persoonlijk langs bij de betreffende buurtbewoner. Met dit project werd op speelse en tastbare wijze stilgestaan bij vragen rond ongelijkheid, verlangen en solidariteit. Centraal stond de vraag: hoe kunnen we nieuwe vormen van waardecreatie en zorg voor elkaar ontwikkelen binnen een samenleving waarin economische systemen en persoonlijk gewin vaak de boventoon voeren?

Het verzamelen van de wensen vond plaats op verschillende locaties in Delft-West, in samenwerking met lokale organisaties die van onschatbare waarde waren voor het bereiken van de doelgroep. Deze organisaties, waaronder Stichting Stunt, DOK Voorhof, Jessehof, WIJcafé, KopieKoffie en WijWest Dichtbij, spelen een belangwekkende rol in de gemeenschap. Ze hebben het vertrouwen van bewoners opgebouwd en bieden een veilige en vertrouwde omgeving waar mensen zich gehoord en begrepen voelen.

Dankzij hun steun konden we bewoners op een laagdrempelige en respectvolle manier benaderen, ondanks dat het onderwerp—financiële ongelijkheid en armoede—gevoelig en vaak moeilijk bespreekbaar is. Doordat gesprekken plaatsvonden op bekende plekken, waar bewoners zich al thuis voelden, ontstond de ruimte voor openheid. Juist daar kwamen mensen naar voren die hun ervaringen wilden delen en actief deelnamen aan het project.

De betrokkenheid van bewoners en bezoekers leidde tot betekenisvolle ontmoetingen en concrete hulp, waarbij kunst fungeerde als middel voor sociale verbinding en actie. Dankzij deze betrokkenheid van bewoners zijn er negentien *wenswerken* ontstaan. Hiervan zijn er twaalf verkocht, wat niet alleen een tastbaar resultaat is, maar ook betekent dat twaalf wensen daadwerkelijk in vervulling zijn gegaan, mede mogelijk gemaakt door de steun van de Delftse gemeenschap.

ACTIEGROEP II:
RECLAIMING THE BLOCK
juni – november 2025

Gedurende het voorjaar en de zomer van 2025 ging de tweede actiegroep binnen het gemeenschapsproject DE CLUB VAN DELFT van start: RECLAIMING THE BLOCK. CONCRETE BLOSSOM onderzocht met jongeren uit Delft-West—de wijken Voorhof en Buitenhof—hoe we kunnen werken aan een toekomstgerichte herinrichting van hun directe leefomgeving. Centraal in dit traject stond de vraag hoe de publieke ruimte kan bijdragen aan sociale gelijkwaardigheid, klimaatrechtvaardigheid en lokale identiteit. RECLAIMING THE BLOCK richtte zich op jongeren tussen de dertien en twintig jaar en vertrok vanuit hun perspectieven op en ervaringen met hun buurt.

RADIUS werkte in dit traject samen met CONCRETE BLOSSOM en onderzocht hoe sociale rechtvaardigheid, sociale cohesie en klimaatrechtvaardigheid niet los van elkaar kunnen worden gezien bij het ontwerpen van de publieke ruimte. CONCRETE BLOSSOM startte met voorbereidend, *embedded* onderzoek in Delft-West. Vanuit hun praktijk als innovatielab met een *embedded* R&D&D-aanpak—waarin *research*, *design* en *development* één doorlopend proces vormen—onderzochten zij hoe een langdurige samenwerking met RADIUS daadwerkelijk kan landen in de leefwereld van Delft-West. Hun aanpak vertrekt niet vanuit vooraf vastgestelde formats, maar vanuit nabijheid, relationeel werken en vertrouwen opbouwen. Onderzoek wordt hierbij niet gezien als enkel dataverzameling, maar als een gezamenlijke verkenning: aanwezig zijn in de wijk, gesprekken voeren, en samen verbeelden wat nog niet bestaat.

Het onderzoek maakte een duidelijke kloof zichtbaar tussen systeem en leefwereld. Waar instellingen vaak programmeren vanuit traditionele culturele formats, blijken bewoners van Delft-West cultuur vooral te beleven via sport, muziek, eten, mode en straatpraktijken. Deze vormen van culturele participatie zijn rijk en levendig, maar worden zelden erkend of gefaciliteerd door culturele instellingen als RADIUS. Juist hier ligt een belangrijke kans voor RADIUS: niet als zender van cultuur, maar als facilitator van wat al leeft.

Op basis van gesprekken en vragenlijsten identificeerde Concrete Blossom vijf thema's die richtinggevend zijn voor de verdere ontwikkeling van DE CLUB VAN DELFT: buurtbetrokkenheid en sociaal weefsel, culturele voorkeuren en toegang & afstand tot instellingen, urgenties rond ecologie en rechtvaardigheid, agency en informele initiatieven, en het framework van cultuur & buurt. Samen vormen deze thema's het speelveld waarbinnen toekomstige actiegroepen en educatieve projecten zich zullen ontwikkelen.

VOORUITBLIK 2026

ACTIEGROEP III: SWEET—SWEAT juni – september 2026

Het oorspronkelijke plan voor SWEET—SWEAT richtte zich op de aanleg van een regeneratief voedselbos in Delft-West. Bij nadere verkenning bleek dat er geen geschikte ruimte beschikbaar was—maar belangrijker nog: dat Delft-West al een wijk is waar veel organisaties actief zijn, van voetbalverenigingen tot muziekles en workshops. RADIUS wil daar niet iets naast zetten, maar wat al bestaat versterken en ondersteunen. In 2026 onderzoekt RADIUS daarom wat er werkelijk nodig is en welke rol zij daarin kan spelen—zonder vooraf een format op te leggen. Wat die vorm precies wordt, wordt bepaald in gesprek met de wijk zelf. In aansluiting op thema's uit het vooronderzoek—met name rond agency en informele initiatieven en buurtbetrokkenheid en sociaal weefsel—ligt de focus op het ondersteunen van bestaande, vaak informele structuren en het creëren van ruimte voor eigenaarschap vanuit de wijk. Voedsel en samenkomen fungeren hierbij als laagdrempelige vormen om ontmoeting en uitwisseling te stimuleren, en zo bij te dragen aan het sociale weefsel van Delft-West.

ACTIEGROEP IV: HOE HOUDEN WE ONS WARM? september – oktober 2026

In 2026 zet DE CLUB VAN DELFT haar traject voort met een naschoolse ontwerpworkshop in Delft-West, in samenwerking met Wetenschapsknooppunt en Rijke Leerdag. Centraal staat de vraag: Hoe houden we ons warm?

Kinderen in Delft-West groeien op in een wijk vol kennis over warmte—in een recept van een familielid, in een gebedsruimte op de hoek, in een deken die meekwam uit een ander land. Die kennis is rijk, maar blijft vaak onzichtbaar. Wetenschapsknooppunt was al bezig met het achterhalen van deze kennis via interviewvragen die kinderen mee naar hun gezinnen namen. DE CLUB VAN DELFT: ACTIEGROEP IV sluit hierop aan.

In een reeks van acht tot tien naschoolse workshops gaan vijftien kinderen op onderzoek —thuis, in de buurt, bij elkaar. Ze verzamelen beelden, tekeningen en verhalen over warmte. Een ontwerper vertaalt hun vondsten naar print-ontwerpen voor dekens, sjaals of gordijnen, die daarna een plekje krijgen bij organisaties in Delft-West. Zo wordt de kennis van de kinderen zichtbaar en blijft ze in de wijk.

ACTIEGROEP V:
KLIMAATBURGERBERAAD ROND ROUW
november – december 2026
i.s.m. Junior Programmamaker Bobbi Jelgerhuis Swildens

Bij RADIUS zien we jongeren als essentieel onderdeel van het debat over kunst en klimaat. Met ondersteuning vanuit de regeling Cultuur voor Gen Z van Fonds 21 ontwikkelt RADIUS in 2026 het programma AGENTS OF CHANGE: een pilottraject dat jongeren actief betreft op het niveau van politiek, programma en publiek. Onderdeel daarvan is de aanstelling van een Junior Programmamaker: sinds januari 2026 maakt Bobbi Jelgerhuis Swildens in die rol deel uit van het kernteam van RADIUS. Parallel daaraan wordt in 2026 een Jongeren Adviesraad opgericht—vier jongeren tussen de achttien en achtentwintig jaar die elk kwartaal samenkomen als klankbord voor het programmabeleid van RADIUS. Samen met Bobbi Jelgerhuis Swildens vormen zij het hart van het koepelproject AGENTS OF CHANGE.

Vanuit die samenwerking wordt de laatste actiegroep binnen DE CLUB VAN DELFT vormgegeven, gericht op jongeren in Delft-West. Centraal staat de vraag hoe we gezamenlijk kunnen nadenken over rouw, mentale gezondheid en gemis—in een vorm en inhoud die relevant is voor de wijk. Daarbij gaat het niet per se over ecologische rouw in de eerste plaats, maar breder: hoe spelen emoties een rol in politiek beraad en samenkomen? Hoe kunnen gevoelens van verlies en gemis een plek krijgen in collectieve gesprekken over de toekomst?

RADIUS verkent dit traject in samenwerking met het Critical Emotions Collective, jongeren van de Stad van Delft en het Rouwcafé. Het traject bevindt zich nog in een vroeg stadium—en dat is bewust. De vorm wordt samen met de betrokkenen ontwikkeld.

RECLAIMING THE BLOCK

SWEET SWEAT

ENERGY RACE

KLIMAAT BURGER BERAAD

RADIUS MENSA

Vanaf december 2024 is er bij RADIUS een nieuwe programmalijn geïntroduceerd als onderdeel van het publiek programma: de RADIUS MENSA. Dit is een reeks van maandelijks terugkerende gespreksavonden waarbij RADIUS iedere laatste donderdag van de maand een veganistische maaltijd verzorgt en een spreker of initiatief uitnodigt voor een avond in het teken van één onderwerp gerelateerd aan klimaatverandering en hun lokale, persoonlijke aanpak daarvan. Van alledaags activisme tot klimaatdepressie, van de psychologische impact van klimaatrapporten tot het belang van burgerinitiatieven en -beraden: allerhande onderwerpen komen aan bod.

De ontwikkeling van deze nieuwe programmalijn komt voort uit meerdere behoeftes die wij bespeurden bij bezoekers van RADIUS. Aan de ene kant was er de behoefte om podium te bieden aan informele gesprekken over onderwerpen gerelateerd aan klimaatverandering. Nu dat er steeds meer aandacht voor klimaatverandering komt, ontstaat er langzaam ook een groeiende groep onderwerpen en initiatieven die ingaan op specifieke aspecten en gevolgen van klimaatverandering, waarbij er gelijktijdig ook een geheel nieuw lexicon ontstaat. Door de ruimte te bieden om iedere keer op één van deze onderwerpen in te gaan in een groepsgesprek onder het genot van een maaltijd, raken mensen bekend met de terminologie en het lexicon omtrent klimaatverandering.

Daarnaast was er vanuit RADIUS de behoefte om samenwerkingen aan te gaan met initiatieven en groeperingen die zich niet per se in het culturele veld bevinden, maar wel onderdeel zijn van de grotere beweging die streeft naar klimaatrechtvaardigheid. Door hen uit te nodigen om spreker te zijn tijdens een van de MENSA's worden zij onderdeel van het grotere netwerk van RADIUS, en komen de bezoekers van RADIUS met hen in contact. RADIUS streeft in die zin met de mensa actief naar het aanleggen van verbindingen tussen kunst en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen. Aangezien deze initiatieven en sprekers vaak activistisch van aard zijn, bieden zij de bezoekers van de MENSA daarmee tegelijkertijd ook handelingsperspectief. Vrij naar de woorden van Christopher F. Julien, juist doordat klimaatverandering en de gevolgen ervan zich overal manifesteren, is er ook overal de mogelijkheid om deze tegen te gaan en ontstaat er daarmee overal handelingsperspectief wat kan helpen om het gevoel van machteloosheid tegen te gaan ten opzichte van de vaak overrompelende effecten van klimaatverandering.

Ten slotte wilden we met dit vaste format een laagdrempelige vorm introduceren die een plek biedt aan de gemeenschap die vormt rondom RADIUS, om elkaar zodoende beter te leren kennen en met elkaar in gesprek te gaan. Gedurende de jaren dat RADIUS bestaat

is er een vaste schare van bezoekers ontstaan, die geregeld de tentoonstellingen en evenementen bezoekt en daarmee blijk geeft van vergelijkbare interesses. In het kader van gemeenschapsvorming zien wij de RADIUS MENSA dan ook als een plek en doorlopend evenement waarbij zij elkaar kunnen leren kennen en met elkaar in gesprek kunnen gaan om kennis en perspectieven uit te wisselen, en zich onderdeel te voelen van een grotere collectieve beweging die RADIUS voorstaat.

In 2025 is de RADIUS MENSA tot stand gekomen met steun van Stichting Symbio.

AGENDA 2025

RADIUS MENSA: VERBOD OP FOSSIELE RECLAME
met RECLAME FOSSIELVRIJ
23 januari 2025

RADIUS MENSA: ALLEDAAGS ACTIVISME met
Christopher F. Julien
20 februari 2025

RADIUS MENSA: ECOCIDE met STOP ECOCIDE NL
17 april 2025

RADIUS MENSA: ARBEIDSRECHTEN VOOR DIEREN met
VAKBOND VOOR DIEREN
15 mei 2025

RADIUS MENSA met VAKBOND VOOR DIEREN
15 mei 2025
Foto: Niekolaas Johannes Lekkerkerk

RADIUS MENSA

R

A MONTHLY SERIES OF CONVERSATION DINNERS

COMMUNICATIE

Opening tentoonstellingen WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! en ALMA HEIKKILÄ, 31 mei 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening tentoonstellingen WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! en ALMA HEIKKILÄ, 31 mei 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

COMMUNICATIE

INLEIDING, DOELGROEPEN EN PUBLIEKSBEREIK

2025 markeerde het vierde programmajaar van kunstcentrum RADIUS, waarbij we onze communicatiestrategie uitbreidden en diversifieerden, om zodoende een breder bereik en meer diverse bezoekers aan te spreken. We blikken wat betreft communicatie terug op een succesvol jaar, zowel qua publieke receptie als persvermeldingen. We ontvingen 13.754 bezoekers (een toename van 1.500 bezoekers ten opzichte van 2024), en er verschenen artikelen en lovende recensies in onder meer NRC, De Volkskrant, Down to Earth Magazine, Metropolis M, De Witte Raaf, Kunstzone, Neural, Delft op Zondag en Omroep Delft. Daarnaast groeide het bereik van de sociale media gestaag, van onder andere 7.750 volgers naar meer dan 9.290 volgers op Instagram.

RADIUS trekt onverminderd een breed en geïnteresseerd publiek van kunst- en cultuurliefhebbers, met specifieke interesse in hedendaagse beeldende kunst op het snijvlak van klimaat, ecologie en wetenschap. Het merendeel van het publiek baart zich zorgen over het klimaat, de negatieve impact van klimaatverandering, de teloorgang van biodiversiteit en ecologisch verval en bezoekt RADIUS om zowel meer bewust als geïnformeerd te worden over urgente en actuele klimaatkwesties. Het publiek van RADIUS overstijgt de achterban van Nederlandse kunstprofessionals en kent demografisch een zeer gemêleerde opmaak: van bewoners uit Delft (met name studenten, volwassenen en senioren), bewoners uit de Randstad (met name jongeren, waaronder (kunstacademie)studenten, volwassenen en senioren), landelijke kunst-, cultuur- en natuurliefhebbers en internationale bezoekers die beide met name aangetrokken worden door het vernieuwende en spraakmakende programma en de brede vertegenwoordiging van internationale kunstenaars. Naast dit breder geïntereerde, meer algemene publiek heeft RADIUS een groot bereik onder een meer gespecialiseerde publieksgroep van kunstprofessionals en wetenschappers. Zij zijn als kunstenaar, curator, wetenschapper, theoreticus of criticus nauw betrokken bij de hedendaagse kunst, een wetenschappelijke discipline, of volgen een beroepsopleiding in die richting.

Opening tentoonstellingen WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! en ALMA HEIKKILÄ, 31 mei 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening tentoonstellingen WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! en ALMA HEIKKILÄ, 31 mei 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening tentoonstellingen WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! en ALMA HEIKKILÄ, 31 mei 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

COMMUNICATIE

COMMUNICATIEMIDDELEN

COMMUNICATIEMIDDELEN

Het publiek van RADIUS wordt doorlopend geïnformeerd en op de hoogte gehouden van ons tentoonstellings-, educatie- en publieksprogramma via de volgende kanalen:

DIGITALE NIEUWSBRIEVEN

We verzenden regelmatig digitale nieuwsbrieven over (aanstaande) programma's en evenementen, die steeds zowel Nederlands- als Engelstalig verzonden worden aan binnenlandse en buitenlandse abonnees. Momenteel zijn er meer dan 8.039 geïnteresseerden die zich aan hebben aangemeld voor de RADIUS nieuwsbrief.

WEBSITE

De website van RADIUS dient als platform voor informatie en achtergronden bij actuele programma's en fungeert daarnaast als online (kennis)archief van alle tentoonstellingen, evenementen en samenwerkingen. Alle informatie wordt op de website tweetalig (in het Nederlands en het Engels) aangeboden. Daarnaast hebben we de website na de herziening in 2024 uitgebreid met een online winkel. Via deze online winkel worden de publicaties die RADIUS uitgeeft verkocht, en is het verder mogelijk om merchandise en lidmaatschappen aan te schaffen.

SOCIALE MEDIA

Sociale media vormen een belangrijk onderdeel van de communicatie van RADIUS bij het genereren van engagement bij onze programma's. Hiervoor zijn wij actief op Instagram en LinkedIn, waarbij de focus en nadruk momenteel ligt op communicatie via ons Instagram-kanaal. We zetten Instagram met name in om tentoonstellingen en lezingen aan te kondigen, om werken uit de tentoonstelling uit te lichten, literatuur te delen en belangwekkende maatschappelijke ontwikkelingen rond kunst en klimaat te agenderen bij een breder landelijk en internationaal publiek. Momenteel heeft RADIUS op Instagram meer dan 9.290 volgers, een toename van 1.540 ten opzichte van 2024. LinkedIn gebruiken wij om professionele contacten te leggen met (wetenschappelijke)instellingen, waarbij het aantal volgers toegenomen is met meer dan vijftientig procent tot 636.

COMMUNICATIE

COMMUNICATIEMIDDELEN

In het licht van de ontwikkelingen omtrent Meta en X, en de toenemende minachting voor de privacy van gebruikers, en het gebrek aan feitencontrole op de platforms die zij bestieren, hebben wij besloten om te onderzoeken hoe we onze aanwezigheid geleidelijk kunnen verleggen naar andere, open-sourceplatforms die niet in handen zijn van Big Tech. Daartoe zijn wij nu actiever op LinkedIn en onderzoeken we de mogelijkheid om ook nog op andere platforms zoals BlueSky en Pixelfed zichtbaar te zijn.

ADVERTENTIES

We spreken gericht bepaald publiek aan door middel van advertenties in kranten, tijdschriften en op websites. We adverteren bij iedere tentoonstelling paginabreed in tijdschrift Metropolis M, waardoor een meer ingevoerd publiek geattendeerd wordt op de lopende en aankomende tentoonstelling(en). Daarnaast bereiken we een meer lokaal publiek door maandelijks in de lokale krant Delft op Zondag te adverteren. Verder wordt er bij iedere tentoonstelling ook nog in maatschappijkritische landelijke tijdschriften geadverteerd, waaronder De Groene Amsterdammer.

DRUKWERK

Bij iedere tentoonstelling brengen wij een tweetalige (in het Nederlands en het Engels) brochure uit ter toelichting op de tentoonstelling, de kunstwerken en het jaarprogramma. Deze brochures dienen zowel als handleiding ter plekke en als naslagwerk achteraf.

COMMUNICATIE

PERS, INTERNATIONALE BETREKKINGEN EN SAMENWERKINGEN

PERS

Wij zijn zeer verheugd dat de Nederlandse nationale pers wederom de tentoonstellingen alsook het publieksprogramma van RADIUS heeft opgepikt en besproken. Gedurende het verslagjaar besteedde de nationale pers ruimschoots aandacht aan RADIUS, met regelmatig terugkerende tentoonstellingsrecensies, beschouwingen, profielen, thema-artikelen en vermeldingen over het instituut in Down To Earth Magazine, NRC, De Volkskrant, Cream, Metropolis M, Kunstzone, Neural, De Witte Raaf en Een Uur Cultuur over onze activiteiten. Op lokaal niveau publiceerden Delft op Zondag en Omroep Delft meermaals artikelen over onze organisatie en het programma.

SAMENWERKINGEN

Om het programma verder onder de aandacht te brengen van diverse lokale en landelijke doelgroepen, op verschillende kennisniveaus en vanuit hun specifieke interesses en achtergronden, hebben wij in 2025 wederom samengewerkt met verscheidene andere instellingen, initiatieven en groepen, en zijn we ook verbanden aangegaan met nieuwe instellingen en plekken. Deze samenwerkingen variëren in vorm, van het verzorgen van rondleidingen en gesprekken tot structurele vormen van samenwerking die uitmonden in lokale netwerken, zoals de Klimaatcoalitie.

Gedurende het jaar verwelkomden wij onder andere studenten van de Universiteit Utrecht, Universiteit Leiden, Technische Universiteit Delft, Koninklijke Akademie voor Beeldende Kunsten Den Haag, Willem de Kooning Akademie, Design Academy Eindhoven, en het Sandberg Instituut voor locatie- en tentoonstellingsbezoek. Daarnaast verzorgden we rondleidingen voor organisaties, overheden, initiatieven en groeperingen om met hen in gesprek te gaan over de thema's die aangekaart werden in de tentoonstellingen en het jaarprogramma. Zo verzorgden we onder andere ontvangsten voor het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie, het internationale bezoekersprogramma van het Mondriaan Fonds, Indesem, het Ministerie van Economische Zaken en de Gemeente Rotterdam.

Opening tentoonstellingen WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! en ALMA HEIKKILÄ, 31 mei 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening jaarprogramma en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN, 8 maart 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening jaarprogramma en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN, 8 maart 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

still consulting hole.
pumped into Malcom's
still consulting hole
as his own sports
spare
as his own
from de hole of his ass,
trapped
a ass
hole
lpped
of de
ath,
from the
ath
er

ring words

Opening WERKER COLLECTIVE, 6 september 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening WERKER COLLECTIVE, 6 september 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening CAN THE MONSTER SPEAK?, 6 december 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening CAN THE MONSTER SPEAK?, 6 december 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening CAN THE MONSTER SPEAK?, 6 december 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

KWANTITATIEVE GEGEVENS

BEZOEKERSAANTALLEN

Met in totaal vijf tentoonstellingen en eenenveertig publieksprogramma's (zoals lezingen, debatten, symposia, performances, leesgroepen, educatieve projecten, onderzoeksprojecten, filmvertoningen, rondleidingen, openingen en boekpresentaties) hebben wij in 2025 13.754 bezoekers ontvangen (een toename van 1.500 bezoekers ten opzichte van 2024).

GROEPS- EN SOLOTENTONSTELLINGEN

1. EEN PARLEMENT VAN UILEN, groepstentoonstelling
2. WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!, groepstentoonstelling
3. ALMA HEIKKILÄ: INDIVIDUALITEIT, IDENTITEIT EN VERWANTE METAFYSISCHE IDEEËN solotentoonstelling
4. WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS solotentoonstelling
5. CAN THE MONSTER SPEAK? groepstentoonstelling

BEZOEKERSAANTALLEN

13.754 bezoeken aan het programma op locatie.

Kunst- en cultuureducatie: 841 deelnames.

COMMUNICATIE

30.900 totaal unieke bezoekers van onze website.

76.500 totaal paginabezoeken van onze website.

8.039 totaal nieuwsbriefabonnees.

10.911 totaal volgers van onze sociale media.

Deelname RADIUS aan FOR LOVE OF THE WORLD met Floris Schönfeld, 29 maart 2025
Foto: Niekolaas Johannes Lekkerkerk, © Stichting RADIUS CCA

TU Delft

FOR LOVE OF THE WORLD

theater DE VESTE

studium
generale

Deelname RADIUS aan FOR LOVE OF THE WORLD met Floris Schönfeld, 29 maart 2025
Foto: Niekolaas Johannes Lekkerkerk, © Stichting RADIUS CCA

Evenement RE-ROOTING TRANSITIONS, 19 september 2025
Foto: Niekolaas Johannes Lekkerkerk, © Stichting RADIUS CCA

Lezing Malcom Ferdinand, 20 juni 2025
Foto: Niekolaas Johannes Lekkerkerk, © Stichting RADIUS CCA

NOTES ON
DECOLONIAL
VEGANISM

MYRIAM BHAFFOU
mbahaffo@uottawa.ca

RADIUS | OCT 2025

RADIUS deelname aan de Delftse Klimaatweek, 10 – 16 november 2025
Foto: Niekolaas Johannes Lekkerkerk, © Stichting RADIUS CCA

KWANTITATIEVE GEGEVENS

JAARAGENDA 2025

JANUARI

23.01.2025 RADIUS MENSA: VERBOD OP FOSSIELE RECLAME met Reclame Fossielvrij

23.01.2025 Lezing Matthew T. Huber — KLIMAATVERANDERING ALS KLASSENOORLOG: HET TOT STAND BRENGEN VAN SOCIALISME OP EEN OPWARMENDE PLANEET

30.01.2025 WIE IS ER SCHULDIG? Panelgesprek met Sumeyra Arslan, Savriël Dillingh en Winne van Woerden

FEBRUARI

13.02.2025 UPGRADEN OF STERVEN? Panelgesprek met Murat Arsel, Harriët Bergman en Jona de Jong

20.02.2025 RADIUS MENSA: ALLEDAAGS ACTIVISME met Chris Julien

23.02.2025 SOLIDARITY ACROSS DIFFERENCES: OP WEG NAAR EEN PLANETAIRE ECOLOGISCHE ARBEIDERSKLASSE Panelgesprek met Iliada Charalambous, Chihiro Geuzebroek en Shivant Jhagroe

MAART

08.03.2025 OPENING jaarprogramma DE POLITIEKE GRENZEN VOORBIJ en tentoonstelling HET PARLEMENT VAN UILEN

23.03.2025 NOURISHING WITHOUT TRYING TO — MEERSOORTIGE INVENTARISATIE met Meersoortig Collectief

29.03.2025 FOR LOVE OF THE WORLD: RECLAIMING THE STORY Deelname RADIUS aan filosofiefestival in Theater de Veste, georganiseerd door TU Studium Generale

30.03.2025 TENTOONSTELLINGSRONDELEIDING

30.03.2025 TENTOONSTELLINGSRONDELEIDING

APRIL

06.04.2025 CHALLENGING TIME: READING AGAINST CLIMATE MADNESS — ON GEOLOGICAL TIMESCALES met Mario Veen i.s.m. Future Based

15.04.2025 WIJ REIZEN SAMEN i.s.m. WijReizenSamen

17.04.2025 RADIUS MENSA: STOP
ECOCIDE met Stop Ecocide NL

MEI

04.05.2025 NOURISHING WITHOUT
TRYING TO — SAMENLEVEN MET
MENSELIJKE EN NIET-MENSELIJKE
BUREN met Meersoortig Collectief

04.05.2025 CHALLENGING TIME:
READING AGAINST CLIMATE MADNESS
— ON TIMEFULNESS met Mario Veen
i.s.m. Future Based

15.05.2025 RADIUS MENSA:
ARBEIDSRECHTEN VOOR DIEREN met
Vakbond voor de Dieren

18.05.2025 OP WEG NAAR EEN
MEERSOORTIGE POLITIEKE
ECOLOGIE Panelgesprek met Bonnie
Chopard, Erno Eskens en Klaas
Kuitenbrouwer

18.05.2025 NOURISHING WITHOUT
TRYING TO — WATER VOOR DE
TOEKOMST met Meersoortig Collectief

18.05.2025
TENTOONSTELLINGSRONDELEIDING

18.05.2025
TENTOONSTELLINGSRONDELEIDING

31.05.2025 OPENING tentoonstellingen
WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS! en
ALMA HEIKKILÄ

JUNI

08.06.2025 READING AGAINST CLIMATE
MADNESS — ON RIGHTS OF NATURE
met Mario Veen i.s.m. Future Based

20.06.2025 Lezing Malcom Ferdinand —
LOVING THE EARTH OURSELVES:
UNDOING THE COLONIAL
INHABITATION

AUGUSTUS

17.08.2025 Workshop BECOMING HOLO
met Helen Weeres en Wouter Engelbart
(Platform DIS)

24.08.2025 Workshop LISTENING
LICHEN met Suzette Bousema

SEPTEMBER

06.09.2025 OPENING tentoonstelling
WERKER COLLECTIVE

13.09.2025 OPEN MONUMENTENDAG

14.09.2025 OPEN MONUMENTENDAG

19.09.2025 RE-ROOTING TRANSITIONS:
DE ROL VAN INHEEMSE
KENNISYSTEMEN IN
RECHTVAARDIGE TRANSITIES i.s.m.
Indigenous Liberation Month en Just
Transitions Network

OKTOBER

04.10.2025 READING REHEARSAL: ON
ABOLITION met Werker Collective

11.10.2025 Lezing Myriam Bahaffou —
AANTEKENINGEN OVER DEKOLONIAAL
VEGANISME

NOVEMBER

08.11.2025 Workshop Textielprinten met
Werker Collective

10.11 – 16.11.2025 Deelname RADIUS
aan de DELFTSE KLIMAATWEEK

29.11.2025 BENEFIETVEILING — VIJF
JAAR RADIUS

DECEMBER

06.12.2025 OPENING tentoonstelling CAN
THE MONSTER SPEAK?

06.12.2025 WATERTORENDINER door
Cantina Faustina

FEBRUARI

07.02.2026 RADIUS READS: ON
MONSTROSITY

15.02.2026
TENTOONSTELLINGSRONDLEIDING

15.02.2026
TENTOONSTELLINGSRONDLEIDING

19.02.2026 RADIUS MENSA:
ACTIVISTISCH ONTWERPEN met
Pinopotato

KWANTITATIEVE GEGEVENS

PERSOVERZICHT

- 2025, 1 februari — Artikel Down to Earth Magazine
- 2025, 20 maart — Recensie NRC (EEN PARLEMENT VAN UILEN (...))
- 2025, 25 maart — Beschouwing De Volkskrant (EEN PARLEMENT VAN UILEN (...))
- 2025, 30 maart — Vermelding De Volkskrant (EEN PARLEMENT VAN UILEN (...))
- 2025, 4 april — Vermelding NRC (EEN PARLEMENT VAN UILEN (...))
- 2025, 9 juni — Vermelding Cream (WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!)
- 2025, 11 augustus — Recensie Metropolis M (WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!)
- 2025, 4 september — Artikel Kunstzone
- 2025, 6 september — Videoreportage Martijn Around the World
- 2025, 12 september — Recensie Neural (WORLDING ECOLOGIES)
- 2025, 17 september — Vermelding Omroep Delft (WERKER COLLECTIVE)
- 2025, 21 september — Recensie De Witte Raaf (WORLDING ECOLOGIES)
- 2025, 7 oktober — Artikel Omroep Delft
- 2025, 21 oktober — Recensie Metropolis M (WERKER COLLECTIVE)
- 2025, 13 december — Podcast Een Uur Cultuur (VPRO) (CAN THE MONSTER SPEAK?)
- 2025, 31 december — Vermelding Metropolis M (WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBIONTS!)
- 2026, 18 januari — Vermelding Delft op Zondag (Museumkaart)
- 2026, 20 januari — Beschouwing De Volkskrant (CAN THE MONSTER SPEAK?)
- 2026, 23 januari — Vermelding Omroep Delft (Museumkaart)
- 2026, 1 februari — Vermelding De Volkskrant (CAN THE MONSTER SPEAK?)

Het kernteam van RADIUS: Boutaina Hammana, Daan Veerman, Niekolaas Johannes Lekkerkerk, Pilar Mata Dupont, Sergi Pera Rusca en Suzanne Voltaire

32
DOWN
TO 85
EARTH

Bron: Down to Earth Magazine

Recensie Tentoonstelling

Een parlement van uilen, etc.,
T/m 18 mei, Radius, Kalverbos 20,
Delft, info:radius-cca.org
●●●●○

IN HET NIEUWS

Kiezen tussen achtergelaten ui en beschermde orchidee

Hoe komen we tot een politiek die mens en dier gelijk vertegenwoordigt? Kunstruimte Radius in Delft slaagt erin daarover een aansprekende tentoonstelling te maken.

Thomas van Huut
DELFT

Een zekere tederheid gaat er van uit, wanneer je gevraagd wordt je hand te leggen op een stuk rif, om de trillingen uit het binnenste op te vangen. Deze bolvormige 'blob' komt uit de 3D-printer, gemaakt naar voorbeeld van het soort bouwwerk dat de Normandische honingraat-zandkokerworm voortbrengt. Die graaft tunnels in harde grond, waardoor riffen kunnen ontstaan. En daarin vinden vervolgens verschillende soorten schelpdieren onderdak. Een symbiose.

De vibrende sculptuur, *Biophil-grimace (Sol-Roc)* (2024-25), van Thomas Paus, is een van de eerste kunstwerken in de nieuwe groeps-tentoonstelling van kunstruimte Radius in Delft. Het openingsdeel van de expositie draait om 'opmerksaamheid'. Hoe kunnen verschillende diersoorten oog hebben voor elkaar? Luisteren naar elkaars verlangens en behoeften?

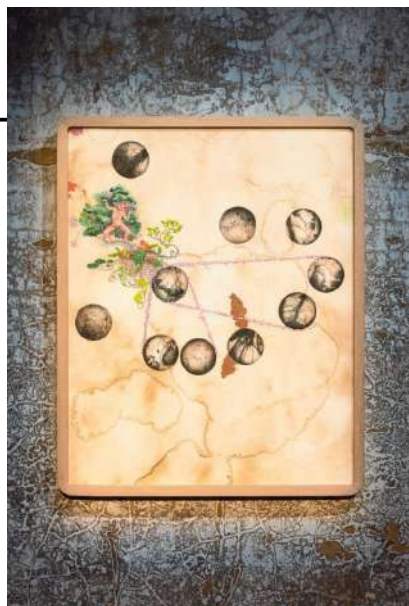
In het kader van de opmerksaamheid, één keer de volledige titel van de tentoonstelling: *Een parlement van uilen, een consortium van kab-*

ben, een cultuur van bacteriën, een arbeid van mollen, een bedrijf van fretten, een beleving van reigers, een samenzwering van mak's, een wijsheid van wombats, een pandemonium van papegaaien.

Ondergronds waterbassin

We bevinden ons ondergronds, in het voormalige drinkwaterbassin onder het Kalverbos in Delft. In deze hergebruikte, spiraalvormige ruimte, heeft Radius sinds drie jaar een van de meest opmerkelijke tentoonstellingsruimtes van Nederland. Het opgeslagen water heeft in de jaren dat het er was betovende kalkkettingen achtergelaten op de muren. Zo'n toevalsteekening met een element als auteur is passend: Radius focust op hedendaagse kunst over ecologie en klimaat. De huidige tentoonstelling is de eerste in een themajaar over het verleggen van politieke grenzen: hoe komen we tot een politiek waarin alle (dier)soorten gelijk vertegenwoordigd worden?

Ondanks de wat ontoegankelijke tentoonstellingsstekten lukt het Radius daar een aansprekende tentoonstelling over te maken. Dat komt door de heldere opzet in vier hoofdstukken die curator Nikolaas Johannes Lekkerkerk maakte. De prettige stevige sturing begint al met het eerste kunstwerk: *Lyren* (2013), een serie klein afgedrukte foto's van Jochen Lempert. Die tonen de kop van een schildpad, een wolk, een wit gebit, een paar kiezels op het strand. Op het eerste oog totaal niet gerelateerd, daarna daalt in wat er op het spel staat: hoe verbinden we deze ongelijke grootheden?

Manjot Kaur, *While She Births an Ecosystem II* (2023).
FOTO'S GUNNAR MEIER/RADIUS CCA

Het tweede deel van de expositie gaat over het vormen van 'vakbonden': wie mag meedelen, wie niet? *Surveying Species: Waste and Protection* (2025) van Hanna Rullmann. Zij maakte een documentaire over de aanleg van een natuurgebied bij Calais, op de plek waar de zogenaamde 'jungle' gevestigd was, het vluchtelingenkamp dat in 2016 werd ont-rinnd. Ecologen moeten hier kiezen tussen invasieve soorten (bijvoorbeeld ui of dadelpalm), die opkwa-men uit het voedingsval van het kamp (waar vogels zich prima mee zouden kunnen voeden), en een zeldzame orchidee: de *Liparis loeselii*, waarvoor een Europees bescher-mingsprogramma bestaat. Het opri-

men van plantensoorten past hier bij een grimmig soort politiek.

Utopische toekomst

Een imaginaire symbiose tussen mens, plant en dier wordt prachtig verbeeld in het werk van Manjot Kaur. De tekening *While She Births an Ecosystem II* (2023) toont de my-thische Lajja Gauri (een hindoestische godin met lotushoofd die in ver-band wordt gebracht met overvloed en seksualiteit) die aan het bevallen is van een wirwar van planten - die op hun beurt weer verbonden zijn met een netwerk van bolvormen, er-gens tussen planeten en encelligen in. Een utopische toekomst waarin alles harmonieus verbonden is? Te-gelijk wijst Kaur ook juist op de eeu-

Deel van de installatie van Gabi Dao, *Lucifer falls from Heaven at Dawn and Uncharismatic* (2023).

wenod mythische wortels van de hybrides mens-niet-mens.

Hoe mens en niet-mens samen-leven, is ondertussen een thema dat breed wordt opgepakt in de kunst.

Het Stedelijk Museum Amsterdam toont nog tot en met 13 juli de expositie *Oltre Terra* van designstudio FormaFantasma: over hoe mensen de evolutie van het schaap vormden, en hoe schapen op hun beurt de cultuur van de mens veranderden. Het Noordbrabants Museum sloot recent een expositie af van Jonas Staal en Micha Hamel, een eerbetoon aan het collectief van menselijke en niet-menselijke 'aardwerkers'.

Misschien niet gek dat kunstenaars hier zo mee bezig zijn. Kunst kan de balk kantelen. En in onze om-

gang met andere soorten, staat misschien wel een copernicaanse wending op stapel (de laatste jaren kregen enkele rivieren 'mensenrechten').

Voor het slot van de Radius-tentoonstelling ga je naar buiten. In de tuin bouwt Het Meersortig Collectief aan een klein fonteintje - waar water van bakje naar bakje stroomt. In die bakjes liggen stukjes hout, een steen, zodat insecten en vogels van het water kunnen drinken. Vogels en insecten mogen meebepalen hoe de fontein eruit komt te zien. Een klein gebaar (en voor wie wel eens in een tuincentrum komt een beetje alle-daags) maar als bewuste vorm van aandacht, is het misschien wel het begin van een radicale omwenteling.

Bron: NRC

Kunstwerk v/d week

Gabi Dao, *Lucifer falls from Heaven at Dawn & Uncharismatics*

De slaap van de rede brengt monsters voort (1797-1799) van Francisco de Goya.

Draculicious

Er is niets duivels, vijandelijks of ziekteverspreidends aan de vernuftige vleermuismarionetten van Gabi Dao. Ze palmen je direct in.

Door **Marsha Bruinen**

Lucifer falls from Heaven at Dawn & Uncharismatics van Gabi Dao in RADIUS. Foto Natascha Libbert

Vleermuizen surfen op lichtstromen, ontdekten onderzoekers van het Duitse Max Planck Institute for Animal Behavior. De wetenschappers waren verheugd: als het lukte om het vliegedrag van vleermuizen te voorspellen aan de hand van het weer, kunnen de kleine zoogdieren beter beschermd worden tegen hun grootste vijand: windmolens. Jaarlijks krijgen honderdduizenden vleermuizen zo'n klap van de molen. Lucifer, bijvoorbeeld: een individu met zwarte, kleine kraalogen, een spitse neus en een lang, bruin lijfje. Hij speelt de hoofdrol in *Lucifer falls from Heaven at Dawn & Uncharismatics* (2023) van Gabi Dao (34), een installatie bestaande uit sculpturen en een video. Op het scherm is te zien hoe Lucifer, nadat hij is neergestort, overleind strompaelt: 'Ben ik jouw bescherming waard?', vraagt hij de kijker. 'Ja, natuurlijk', wil je dan uitroepen: Lucifer is lief. Met zijn glinsten-

nende vlaugels, als een gele cape, lijkt hij een kleine superheld.

Hij is niet alleen: in de Delftse kunstruimte RADIUS wordt hij vergezeld door een tiental soortgenoten. Bezoekers treffen het borrel gezellige sprook-omige drinkwaterbassin waarin RADIUS is gewestigd, nadat ze langs 'zandkastelen' van honinggraatwormen, radiosignalen van schimmels en houten beeldhouwwerken van bevers naar binnen zijn geleid. Nieteen val je voor deze vernuftige wezens. De kunstenaar maakte hun kopjes van keramiek. Elke vleermuis is uniek; met oren die klein zijn of juist groot als slabladeren, en met snoeten of wipneusjes. De lijjes naaide Dao van kleeding van vrienden en familie, en aan hun voeten zitten kleine speakers.

Ovallend: dit zijn niet zomaar poppen, maar marionetten. De touwtjes aan hun handen en voeten laten zich snel lezen als de windmo-

lens waartegen ze botsen - grote, gevaarlijk ronddraaiende webben, gesponnen door de mens. Dwaal je langer rond in deze verledelijke installatie en kijk je de video die Dao maakte, dan zie je dat de vleermuis veel meer te vrezen heeft dan alleen windmolens.

Zoals vijandige verhalen als de geruchten aan het begin van de coronacrisis, toen werd beweerd dat het virus via een vleermuis op mensen was overgedragen nadat een video van een vleermuissoep eten- de Chinese vlogger viral was gegaan. De mythe werd later ontkracht; de video bleek uit 2016 te stammen.

In de begindagen van corona werd Dao's fascinatie voor de vleermuis gewakt. Dit vrezen wordt al zolang gezien als afwiltig, duivels, viraal, vampirisch', zegt Dao in een interview. Dat klopt. Neem Goya's beroemde kunstwerk *De slaap van de rede*

brengt monsters voort (1797-1799). De vleermuizen in die ets werden eeuwen geleden al deels geïnterpreteerd als monsters die de rede, belichaamd door wijze uilen, zouden bedreigen.

Interessant zijn de wetenschappers met wie Dao sprak en die in de video verschijnen. Zij benoemen de onderbelichte positieve effecten van vleermuizen: ze eten insecten, wat de landbouw ondersteunt en jaarlijks miljarden bespaart. Kijk je met dat inzicht naar Goya's ets, dan zijn de vleermuizen eerder bringers van economische winst dan van onheil.

De status van vleermuizen wordt door deze inzichten opgekrakt. Maar Dao is kritisch, want is dit hoe we de waarde van de wezens om ons heen bepalen? Als bezoeker, krijsend om de vleermuizen in de ogen te kijken, opent de kunstenaar een ander perspectief - gestoeld op empathie en gegrond in een basaal, vaak genegeerd idee: 'Dat het in werkelijkheid gewoon zoogdieren zijn, net als wij.'

Gabi Dao

Titel: *Lucifer falls from Heaven at Dawn & Uncharismatics*
Waar: RADIUS Delft, Kalverbos 20
Wanneer: 7/m 18/5

Bron: De Volkskrant

Tentoonstellingsoverzicht WE ARE ALL HOLOBIONTS!, from left to right: Candice Lin en Luisen Zela-Koort, foto: Gunnar Meier, © RADIUS CCA

Niet tégen maar mét elkaar — Het behartigenswaardige pleidooi van ‘We are all holobionts!’ bij Radius CCA in Delft

Tessa Bourguignon

11.08.2025

recensie

Vergeet *The Survival of the Fittest*. Het gaat in het leven niet om concurrentie of competitie, maar om hoe je het best met elkaar kunt samenleven. In *We are all holobionts!* houdt RADIUS CCA in Delft een fundamenteel getoonzet pleidooi voor een heel andere omgang met elkaar en het bestaan, in lijn met het revolutionaire denken van de evolutionair bioloog Lynn Margulis.

Bron: Metropolis M

SYSTEMEN VAN DE TOEKOMST

RADIUS is een centrum voor hedendaagse kunst en ecologie in Delft. Samen met kunstenaars geeft het centrum via kunst inzicht in veranderingen in klimaat en maatschappelijke systemen. Dit gebeurt aan de hand van tentoonstellingen, publieke activiteiten en educatieve projecten.

De educatieve programma's van RADIUS onderzoeken de rol van kunst in relatie tot actuele maatschappelijke, politieke en ecologische vraagstukken. Voor

het basis-, voortgezet en hoger onderwijs werkt het centrum met onderzoekend leren als uitgangspunt. Deze didactische benadering stimuleert actief leren door vragen te stellen en het ontwikkelen van verschillende perspectieven op complexe, actuele thema's. Zeker in deze tijd, nu informatie voortdurend toegankelijk is, wordt het vermogen om daar kritisch en reflectief mee om te gaan steeds belangrijker.

Zoals bestaande

maatschappelijke systemen gevormd zijn door oude, diepgewortelde verhalen, wil RADIUS nieuwe verhalen ontwikkelen die bijdragen aan de systemen van de toekomst. Door verbeeldingskracht te combineren met klimaatactie verkent het centrum duurzame en regeneratieve toekomst, waarin ook het niet-menselijke leven een rol speelt. Zie pagina 60 voor de beeldreportage. ●

Voor meer informatie over de educatieve programma's bij RADIUS: neem contact op met Boutaina Hammana via education@radius-cca.org.

BEELD: G. OTHER (2024), HET VERLANGEN NAAR EEN DONJON (MIME) Bambi van Balen en Bron: Leo Gelder - Tools for Action. Foto: Lisa Diedenk. © SHIRAZ RADIUS CCA

Bron: Kunstzone

Campagnebeeld, WE ZIJN ALLEMAAL HOLOBOINTSI (2025) Lisa Rampilli, © Stichting RADIUS CCA

11/m 3. BECOMING OTHER (2024), HET VERLANGEN NAAR EEN DONUT/ECONOMIE BAMBÏ van B&len en Branco van Celdez, Tools for Action, Foto: Lisa Diederik, © Stichting RADIUS CCA

Bron: Kunstzone

neural

Critical digital culture and media arts · Since 1993

NEWS REVIEWS REPORTS PRINTED MAGAZINE NEURAL ARCHIVE

SUBSCRIBE TO NEURAL

CURRENT ISSUE BACK ISSUES
FIND NEURAL IN STORES

BOOK CONTEMPORARY ART ECOLOGY

edited by Niekolaas Johannes Lekkerkerk, Eva Burgering – Worlding Ecologies, Art, Science and Activism Towards Climate Justice

VALIZ / RADIUS, ISBN 978-9493246348, ENGLISH, 256 PAGES, 2024, THE NETHERLANDS

We are earthbound. With this quote from Bruno Latour, the editors set the tone of Worlding Ecologies, an anthology of texts that emerged from a symposium of the same name that took place in 2024 at RADIUS, the Center for Contemporary Art and Ecology. With the aim of providing conceptual and pragmatic tools for the creation of 'regenerative ecologies' and the search for 'multispecies assemblages', and ultimately to develop 'intersectional ecological thinking', eighteen authors have been involved, including well-known names

Ursula Biemann, TJ Demos, Michael Marder and Chus Martínez. The book is divided into three sections: 'Science & Climate Truth', 'Activism & Climate Justice' and 'Art & Institutional Ecosystems'. Reinstating the undeniable scientific nature of climate change, the first section presents art practices and strategies in relation to and through science, while the second questions the role of art institutions' strategies. The final section shows cases of how these same institutions play a crucial role in fostering effective ecological discourses and approaches. With original and engaging graphic design by Wibke Bramesfeld, this book is a call to cultural action, to take responsibility and to put it into practice, and to revitalise the role of art institutions as a powerful tool for influencing and improving society.

Bron: Neural

RADIUS Center for Contemporary Art and Ecology

Exposities in Delft: dit kun je in het najaar zien

Hanne van Mourik

woensdag 17 september 2025 17:16

Agenda

Delft heeft een rijke kunstgeschiedenis, met bekende namen als Johannes Vermeer en het Delfts Blauw. Ook nu is er in de stad van alles te zien op het gebied van kunst. De komende tijd zijn er verschillende tentoonstellingen te bezoeken, met werk van zowel lokale makers als professionele kunstenaars.

Een van de schilderijen in de tentoonstelling Ode aan een dier | Foto: 38CC

Ode aan een dier

Deze tentoonstelling is een ode aan de dieren om ons heen: als huisgenoot, herinnering of als een onverwachte verschijning in de stad. Aan dit project werkten ruim 160 Delftenaren mee door middel van zelfgemaakte schilderijen, textielwerken en keramiek. De tentoonstelling toont de band tussen mens en dier.

Waar: 38CC

Wanneer: Van woensdag tot donderdag, 20 september tot 12 december 2025

Toegang: Gratis

WERKER COLLECTIVE: BECOMING UNCOMMON SUBJECTS

Het huidige arbeidersstelsel onder het kapitalisme wordt in deze tentoonstelling onder de loep genomen door Amsterdamse kunstenaarscollectief Werker Collective. De kunstenaars pleiten door middel van filmfragmenten en textiel voor solidariteit en de afschaffing van onderdrukkende systemen. Ze creëren daarbij een ruimte waar bezoekers kunnen fantaseren hoe dat eruit zou kunnen zien.

Waar: Radius

Wanneer: Dinsdag tot en met zondag, tot en met 23 november 2025

Toegang: Standaardprijs is 11 euro, onder 26 is 6 euro.

Strandbeesten – Mortuarium

Als sinds eind mei staan de Strandbeesten van Delftse kunstenaar Theo Jansen in het Kabeldistrict. De beesten hebben wereldwijd over stranden gewandeld: onder meer in Japan, China en Argentinië. Bij de expositie in Delft zijn Jansens beesten uit verschillende generaties te zien: van de eerste strandbeesten die met plakband aan elkaar zitten tot meer recente die zichzelf voortbewegen op de wind.

Waar: Kabeldistrict Delft

Wanneer: Elke donderdag, tot en met 13 november 2025

Toegang: Gratis

Bron: Omroep Delft

DE WITTE RAAF

Worlding Ecologies

RADIUS, Centrum voor Hedendaagse Kunst en Ecologie, Delft, 2022

In zijn denken over ecologie herinnert Bruno Latour er geregeld aan dat feiten op zich – zoals 'de aarde warmt op' – zelden aanzetten tot actie. Het is een onderscheid dat aansluit bij een klassiek filosofisch probleem: kennis leidt niet automatisch tot handelingsbereidheid. Pas wanneer wetenschappelijke observaties betekenis krijgen en ons persoonlijk raken, komen we in beweging. Latours pleidooi om te denken in termen van *matters of concern* in plaats van *matters of fact* vormt de vruchtbare grond voor het idee dat juist de kunsten, als een domein van affectie, een cruciale rol spelen in het tot stand brengen van engagement rond ecologische problemen. Die overtuiging, samen met de oproep tot betrokkenheid en situering, vormt de grondtoon van *Worlding Ecologies*.

Samengesteld door Niekolaas Johannes Lekkerkerk en Eva Burgering, fungeert het boek als discursief verlengstuk van het tentoonstellingsprogramma van RADIUS, de Delftse kunstinstelling waarvan Lekkerkerk oprichter en curator is. Vanuit die context presenteert de uitgave zich als een intentieverklaring voor 'intersectieel ecologisch' denken en cureren, een begrip dat voortbouwt op de feministische politieke ecologie en dat T.J. Demos in de bundel uitwerkt als een manier van denken en handelen die de klimaatcrisis verbindt met sociale, economische en koloniale structuren.

Bron: De Witte Raaf

Delftse cultuurtempels boycotten Israël: 'Druppel op gloeiende plaat'

Joey Hut

dinsdag 7 oktober 2025 16:52

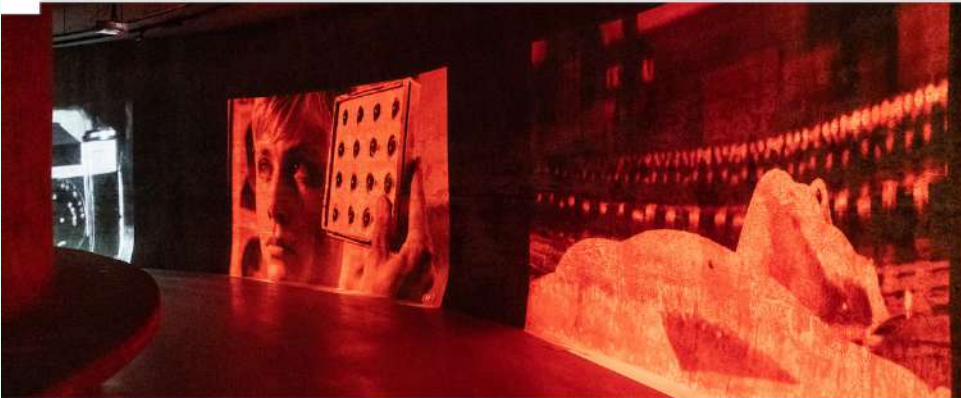
Binnenstad

Steeds meer culturele instellingen in Nederland en België boycotten de staat Israël, vanwege de genocide in Gaza. In Delft hebben kunstcentrum Radius en muziekpodium Wolpop zich aangesloten bij de culturele boycot. "Het is een druppel op een gloeiende plaat, maar we wilden toch een signaal afgeven."

Wolpop boycot Israël de komende tijd | Foto: Hanne van Mourik

Bron: Omroep Delft

Werker Collective, RADIUS, 2025. FOTO: GUNNAR MEIER, © RADIUS CCA.

Over kruispunten en draaikolken in Delft — Werker Collective bij RADIUS

Ischa Borger

21.10.2025

recensie

In het jaarprogramma 'De Politieke Grenzen Voorbij' zoekt RADIUS de dialoog op buiten de ecologie. Werker Collective zoekt in archieven naar samenkomsten van klasse onderdrukking, gender, ecologie en neoliberalisme. Ischa Borger bezoekt de tentoonstelling en vraagt zich af hoe de bezoeker deze kruispunten kan onthullen. Theorie lijkt daar de weg vaker te versperren dan te verruimen.

Bron: Metropolis M

Home Podcasts Ontdek

Podcasts > Een uur cultuur > Sharan Bala (kunstenaar)

Een uur cultuur

Sharan Bala (kunstenaar)

VPRO · S3 · A403 · 53 min · za 13 december 2025

Beschrijving van de aflevering

In deze aflevering ontvangt Teddy Tops kunstenaar Sharan Bala. Haar werk is momenteel te zien in de groepsexpositie *Can the Monster Speak* en in de expositie *Urning & Urning*

De tips van Sharan:

- Recent album + liedje: [Water made us Bugs](#)
- Boek: [Herculine Barbin](#)
- Podcast: [Theory and Philosophy](#)
- Theater: [Girls won't be Girls](#)
- Opera: [ZaterdagMatinee, Het Zondagochtend Concert](#)
- Beeldende kunst: [Auction Dead Darlings](#),
- Tentoonstelling: [Can the monster speak, Urning & Urningin, Document Nederland](#)
- Openbare kunst: [Zitplastiek voor herinnering](#)
- Nu in de bioscoop: [The Dreamers](#)
- Film op streaming: [Carol](#)
- Gratis: [Tuesday Jam in het Bimhuis](#)
- Andere culturele favoriet: [Angel Maxine](#)

Heb je cultuurtips die we niet mogen missen? Mail de redactie: eenuurcultuur@vpro.nl

Bron: VPRO Een Uur Cultuur

Karolina Gierżawa (PL) & Rafał Miłach (PL), Soeding (2018)

2025 > 2026 Het jaar in twaalf tentoonstellingen

Domeniek Ruyters

31.12.2025

feature

We kijken terug op 2025 aan de hand van 12 (en nog wat) tentoonstellingen en schetsen enkele trends.

Alma Heikkilä, human hand and belly & mouse hand and belly, foto: Gunnar Meier, © RADIUS CCA

Juli

Niet tégen maar mét elkaar – Het behartigenswaardige pleidooi van 'We are all holobionts!' bij Radius CCA in Delft

Je kunt gaan treuren over de wegebbende interesse in het klimaatbeleid, je kunt ook volharden in het streven naar meer bewustwording ervan. Radius CCA houdt vol en probeert het klimaatdebat te verdiepen met alternatieve inzichten, die zich perfect ophouden in het tussengebied van kunst en wetenschap. Zoals ook in de tentoonstelling *We are all holobionts!*. Radius CCA houdt een fundamenteel getoonzet pleidooi voor een heel andere omgang met elkaar en het bestaan, in lijn met het recentelijk volop onder de aandacht gebrachte revolutionaire denken van de evolutionair bioloog Lynn Margulis. Vergeet the survival of the fittest, weg met de blinde competitie, we zijn op de wereld om elkaar te helpen.

Klik [HIER](#)

Bron: Metropolis M

Bezoek RADIUS nu gratis met je museumkaart

vr 16 jan, 12:56

DELFT - Met trots kondigt RADIUS aan dat ze vanaf heden lid zijn geworden van de Museumvereniging. Vanaf deze maand kun je zodoende de tentoonstellingen bij RADIUS gratis bezoeken met je Museumkaart.

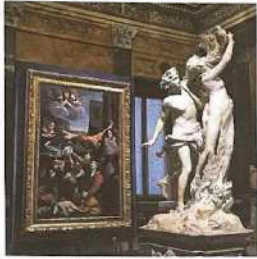
RADIUS is een centrum voor hedendaagse kunst en ecologie. Ze zijn te vinden in het waterbassin van de Delftse watertoren, waar ze samen met kunstenaars werken aan een programma over het urgente en noodzakelijke verhaal van systeem- en klimaatverandering. Dit uit zich in tentoonstellingen, educatieprojecten, publicaties en een publiek programma bestaande uit onder meer lezingen en workshops.

Meer weten over RADIUS? Op de website (www.radius-cca.org) is verdere informatie te vinden! RADIUS is open van dinsdag tot en met zondag van 11.00 uur tot 17.00 uur.
Bezoekersadres: Kalverbos 20.

Bron: Delft op Zondag

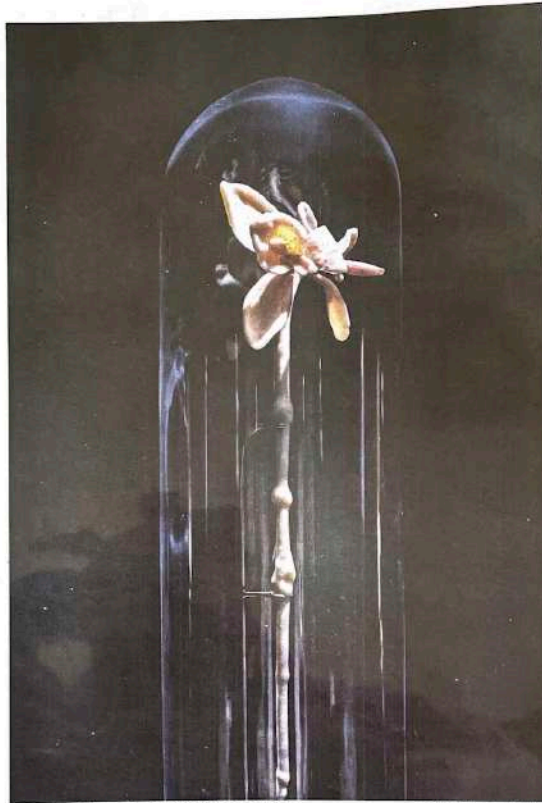
Kunstwerk v/d week
Dae Uk Kim, 'Blooming.011'

'Apollo en Daphne' (1622-1625) van Bernini in Galleria Borghese in Rome. Foto Getty

Tot wasdom

Waarom prijzen we **zeldzaamheid en verschillen** in de natuur, maar wijzen we die bij mensen vaak af? Dat spanningsveld onderzoekt kunstenaar Dae Uk Kim (34) in zijn *Blooming*-serie.
Door **Marsha Bruinen**

De sculptuur *Blooming.011* (2025) van Dae Uk Kim. Foto Natascha Libbert

Een bloem van vlees en bloed bloeit in kunstruimte Radius. Haar blaadjes ogen zacht, als oorlellen. Ik zou ze willen vastpakken, hun textuur tussen mijn vingers willen voelen. Huid-op-huidcontact: daar vraagt de sculptuur *Blooming.011* (2025) van Dae Uk Kim om.

De vraag blijft onbeantwoord. Kunst mag je niet aanraken, dat weet ik. Bovendien staat er een stomp omheen. Samen met vijf andere siliconen wezens uit zijn *Blooming*-serie presenteert de kunstenaar haar als een kwestbare kruising tussen mens en bloem.

Kims 'mensbloemen' zijn te zien in een groepstentoonstelling over monsters. De kunstenaar liet zich inspireren door het 'monsterlijke' fenomeen fasciatie, dat 'bundeling' betekent. Bij planten met fasciatie lijken meerdere individuen tot één te zijn samengevoegd. Het kan bijvoorbeeld voorkomen bij paardenbloemen, vingerhoedskruid en biggenkruid: zij ontwikkelen dan

opvallend brede stengels en dragen meer bloemen dan gebruikelijk.

Wat de veranderingen veroorzaakt, is niet altijd zeker. Het kan gaan om een virus, een genetische afwijking of bijvoorbeeld een galmijt. Zeker is wel dat deze verschijningen zeldzaam zijn. Juist daardoor worden planten met fasciatie gewaardeerd.

Fascinerend, vond Kim. Waarom prijzen we zeldzaamheid en verschil in de natuur, maar wijzen we ze bij mensen vaak af? Slim kaart Kim dat spanningsveld aan door zijn wezens geslachtsorganen te geven die zowel plantaardig als menselijk aandoen. Kim studeerde aan de Dutch Design Academy in Eindhoven en werd in 2023 genomineerd voor de Dutch Design Award. Hij maakt kunst over generatie, queer verlangens en ecologie. In Radius rommelen zijn sculpturen aan vastgeroeste normen over wat mooi en sexy is, en wat niet. Is het schaamhaar, dat bij sommige exemplaren weelderig

tussen de bloemblaadjes uitpiept, bijvoorbeeld aantrekkelijk?

Kims mens-bloemmetamorfose doet denken aan een wereldberoemde sculptuur van Gian Lorenzo Bernini (1598-1680): *Apollo en Daphne* (1622-1625). Te zien is de wonderlijke metamorfose die volgt op Apollo's smoorverliefde achtervolging van de nimf. Daphne verandert in een boom. Bernini hakte die transformatie prachtig uit het marmer. Uit Daphnes tenen groeien wortels, uit haar vingers takjes en ook haar haren worden loof. Hier en daar, op haar buik en benen, wordt haar huid bedekt door harde schors.

Apollo was getroffen door een liefdespijl van Cupido. Zelfs als boom blijft Daphne hem bekoren. 'Z'n vingers langs de boomstam voelen haar hart nog sidderen onder de nieuwe bast', schrijft Ovidius, 'en met z'n armen om haar taken heen als om een lichaam kust hij het hout.' Ook bij Kims sensuele bloemen lijkt het bloed rondge-

pompt te worden, alsof de blaadjes elk moment kunnen blozen, kippenel kunnen krijgen of blauw kunnen worden van de kou in het ondergrondse waterbassin waar Radius in huist.

In hun vlezigheid verbeeldt Kim de planten als onze verwanten. Het 'monsterlijke' is dat wat bestaande categorieën doorbreekt of vermenigt, maar planten lijken meer op mensen dan we geneigd zijn te denken. Ook als boom wist Daphne Apollo te weren. 'Zelfs dat hout buigt van z'n kussen weg', schrijft Ovidius over het moment waarop Apollo zich tot haar schors wendt.

In de werkelijkheid zijn zulke verdedigingsacties minder zichtbaar. Planten bewegen langzaam en communiceren via trillingen, feromonen of wortels. Daardoor lijken ze ver van ons af te staan, maar wetenschappers stellen dat beeld meer en meer bij: planten kunnen communiceren, voelen, stress ervaren en voor elkaar zorgen. Zo 'monsterlijk' zijn ze misschien dus niet, die mensbloemen van Kim.

Dae Uk Kim (34)

Wat *Blooming* (2025)

Waar Kalverbos 20, Delft

Wanneer t/m 22/2

Tip: Bezoek ook de waterloten tegenover het bassin waar Radius in huist.

Bron: De Volkskrant

Kunstcentrum RADIUS nu gratis toegankelijk met museumkaart

Hanne van Mourik

vrijdag 23 januari 2026 10:00

Binnenstad

Kunsliefhebbers kunnen sinds kort met hun museumkaart kosteloos RADIUS bezoeken. Sinds januari 2026 is het kunstcentrum namelijk lid van de Museumvereniging.

De watertoren in het Kalverbos | Foto: Steven Lek, via Wikimedia

Centrum voor hedendaagse kunst en ecologie RADIUS is gevestigd in de voormalige watertoren aan het Kalverbos en opende in 2022. In verschillende expositieruimtes brengt RADIUS het werk van kunstenaars en wetenschappers samen, met een focus op ecologische en maatschappelijke thema's.

Met de aansluiting bij de Museumvereniging wordt het kunstcentrum toegankelijker voor een breder publiek. RADIUS sluit zich aan bij vijf andere Delftse locaties die gratis te bezoeken zijn met de museumkaart, waaronder de TU Delft Hortus Botanicus, Royal Delft en Museum Paul Tetar van Elven.

Bron: Omroep Delft

FINANCIIEEL VERSLAG

OVERZICHT

De financieringsmix van RADIUS bestaat uit een deel eigen inkomsten (publieksinkomsten, sponsoring, donaties en verhuur) en subsidiebaten (bijdragen van particuliere fondsen, gemeente en rijkscultuurfondsen).

Eigen Inkomsten

Aangaande de eigen inkomsten verkrijgt RADIUS publieksinkomsten door middel van kaartverkoop voor tentoonstellingen en publieksevenementen, variërend van het standaardtarief van €10 tot verscheidene kortingstarieven per leeftijdscategorie en/of sociaal-maatschappelijke status. In aanvulling daarop verkrijgt RADIUS eigen inkomsten vanuit de verkoop van publicaties, merchandise en baromzet bij openingen. Op basis van 12.500 bezoeken op jaarbasis is deze post voor 2025 begroot op €30.000. Voor 2026 is deze post geïndexeerd op €35.000. De post sponsoring, voor 2025 begroot op €5.000, bestaat uit bijdragen van bedrijven en een vriendencirkel. In 2025 werd RADIUS niet gesponsord door bedrijven en organisaties. De vriendencirkel van RADIUS bestond in 2025 uit 34 leden. Voor een donatie van €25, €50 of €100 per jaar ontvangen de leden een lidmaatschapskaart waarmee ze de RADIUS programma's vrijblijvend kunnen bezoeken. We voorzien dat we in 2025 deze post kunnen handhaven op €5.000. Als onderdeel van de financiering verkrijgt RADIUS ook inkomsten uit verhuur van de tentoonstellingsruimtes. Deze post staat gemiddeld garant voor €15.000 op jaarbasis, waarbij er in 2025 €8.504 aan inkomsten uit verhuur werd gerealiseerd. Aangaande de eigen inkomsten is in 2025 een totaal van €62.490 gerealiseerd (begroot bedrag was €50.000).

Subsidiebaten

Als relatief jong kunstcentrum is RADIUS in de beginfase sterk afhankelijk van incidentele bijdragen verkregen vanuit private cultuurfondsen ten behoeve van onze programma's. Voor het programmajaar 2025 werd voor €103.218 aan subsidiebaten uit particuliere fondsen gerealiseerd (begroot voor €155.000). In 2025 ontvingen we bijdragen vanuit: Stichting Hulp Delftse Jongeren, de Iona Stichting, de Gilles Hondius Foundation, Het Cultuurfonds, Stichting Symbio en FONDS 21. Wij zijn genoodzaakt deze strategie voor het verkrijgen van projectsubsidies te continueren voor het programmajaar 2026 voor een bedrag ter hoogte van ten minste €130.000. Door ons programma anciënniteit te geven en RADIUS te verankeren in Delft hebben we de afhankelijkheid van incidentele en projectmatige subsidiebijdragen gradueel om weten te zetten in meer structurele ondersteuning, verkregen vanuit de Gemeente Delft en het Mondriaan Fonds.

FINANCIIEEL VERSLAG

OVERZICHT

RADIUS ontving in 2025 voor het vierde jaar een subsidie van het Mondriaan Fonds, als onderdeel van de meerjarenregeling Programma's Kunstpodia in de categorie Kunstpodium Basis, t.h.v. €225.000 op jaarbasis. In 2025, na het realiseren van drie jaarprogramma's in eerdere regelingen, zijn we bij het Mondriaan Fonds—na een succesvolle aanvraag—opgeschaald naar de categorie Kunstpodium Basis voor een bedrag van €225.000 per jaar, voor vier programmajaren (2025 tot en met 2028). Vanuit de Gemeente Delft ontvingen we in 2025 een subsidie voor het jaarprogramma van €110.000, alsmede projectsubsidies en ondersteuning ten behoeve van fair pay t.h.v. €32.451 en voor De Club van Delft t.h.v. €34.070. Gelijk aan het Mondriaan Fonds ondersteunt de Gemeente Delft RADIUS ook in de programmaperiode 2025–2028. In 2026 ontvangen we zodoende vanuit de Gemeente Delft eveneens €110.000 ten behoeve van het jaarprogramma en daarbij €30.251 t.b.v. fair pay.

Jaarrekening 2025

De jaarrekening 2025 sluit af met een negatief resultaat van €1.946. Initieel begroot op €580.000 is in de periode 2025 een bedrag van €567.229 aan baten gerealiseerd. De lasten over het boekjaar 2025 vallen uit op €567.782 (begroot op €568.200). Het eigen vermogen neemt daartoe in 2025 af van (€18.079) naar een bedrag van (€20.025) per 31 december 2025.

FINANCIIEEL VERSLAG

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2025

BATEN

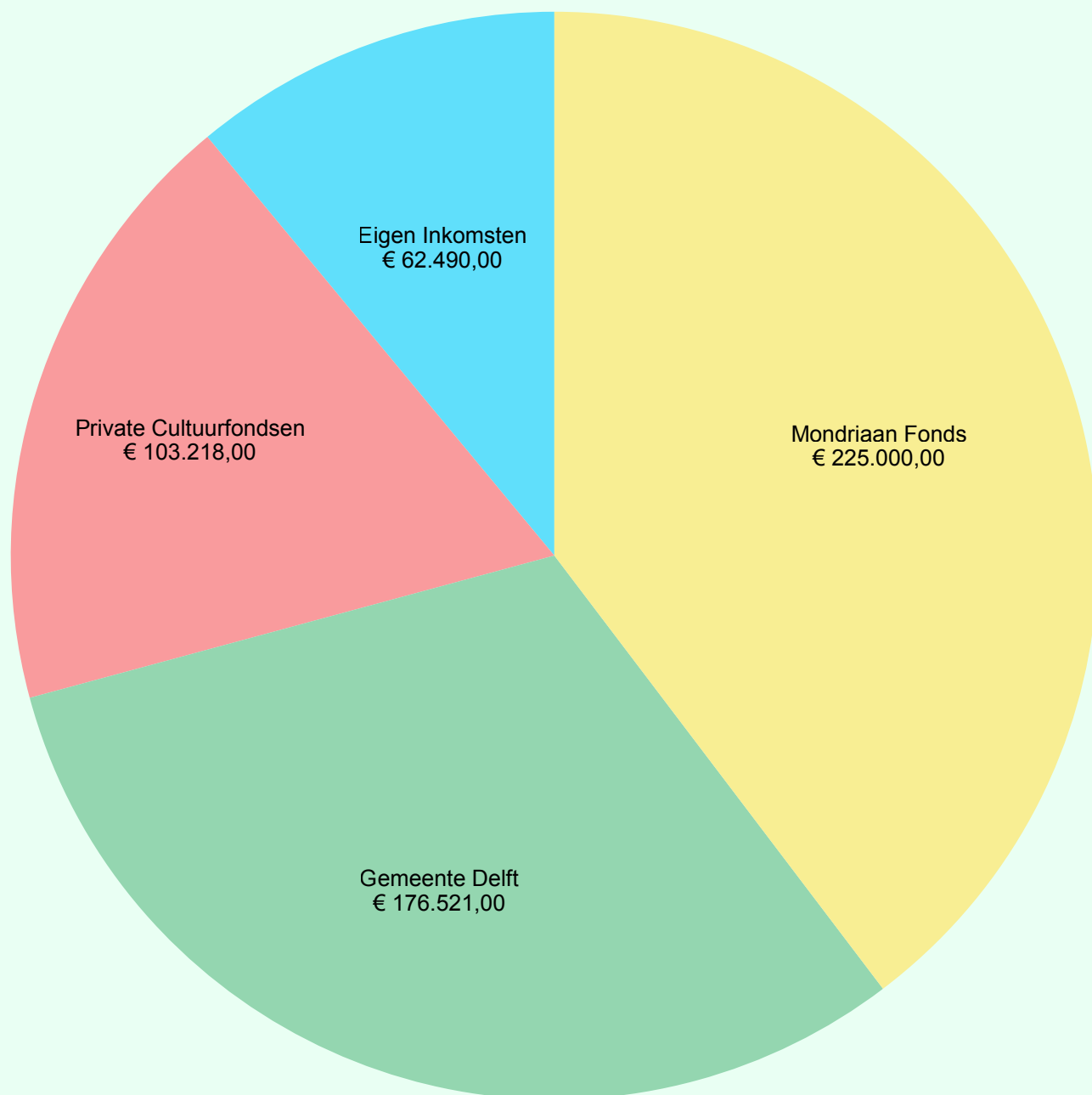
	REALISATIE	BEGROTING
	2025	2025
Eigen Inkomsten	€ 62.490	€ 50.000
Subsidiebaten	€ 504.739	€ 530.000
Som der Baten	€ 567.229	€ 580.000

LASTEN

Personeelslasten	€ 416.170	€ 391.747
	€ 281.241	Intern/personeel
	€ 134.929	Extern/kunstenaars
Afschrijvingen	€ 5.161	€ 5.000
Materiële Lasten	€ 146.451	€ 171.453
Som der Lasten	€ 567.782	€ 568.200
Rentelasten	€ (1.393)	€ (700)
Saldo	€ (1.946)	€ 11.100
Resultaatbestemming		
Algemene reserve	€ (1.946)	€ 11.100

FINANCIËEL VERSLAG

DIAGRAM BATEN

Opening WERKER COLLECTIVE, 6 september 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

Opening WERKER COLLECTIVE, 6 september 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

ORGANISATIE

CODES

FAIR PRACTICE CODE

RADIUS hecht veel waarde aan gemotiveerd personeel. In 2025 werkte RADIUS met 6.6 FTE. In 2025 bestond het team uit een kernteam van zes medewerkers en een halfjaarlijkse stagiair, verloond op basis van een vaste aanstelling, een jaarcontract, een stagevergoeding, ofwel vergoed met een ZZP-werkovereenkomst. Jaarlijks vinden tweemaal beoordelings- en functioneringsgesprekken plaats, in juni en december. In aanvulling daarop werkt RADIUS met een hostpoule van tien tot vijftien hosts, zij werken ofwel op basis van een ZZP-werkovereenkomst, met een vast contract, of op oproepbasis (0-urencontract). Als laatste werkt RADIUS met een schil van derden, extern aan de organisatie, waaronder een grafisch vormgever, boekhouder, opbouwploeg, fotografen, etc.

RADIUS is lid van de belangenvereniging De Zaak Nu. Vanaf 2019 ontwikkelde deze vereniging de Richtlijn Functie- en Loongebouw voor Presentatie-Instellingen, met als uitgangspunt de Fair Practice Code en de Arbeidsmarktagenda. Ook in 2025 heeft RADIUS de kosten in kaart gebracht van eerlijke beloning van personeel in overeenstemming met de Fair Practice Code. In 2024 was het budget, bij gebrek aan structurele financiële ondersteuning, nog ontoereikend om volledig te kunnen voldoen aan de voorgestelde uurprijs voor ZZP'ers in de richtlijn. Nu in 2025 afdoende structurele ondersteuning is verkregen, zijn de arbeidscontracten en werkovereenkomsten per 2025 geïndexeerd volgens de vigerende norm in de richtlijn.

Om de honoraria voor kunstenaars vast te stellen, hanteert en omarmt RADIUS de Richtlijn Kunstenaarshonoraria volledig. RADIUS garandeert tevens artistieke integriteit en neemt in de contracten die met de kunstenaars worden afgesloten afspraken op over auteursrechten. Het instituut moedigt goed opdrachtgeverschap aan en biedt kunstenaars een passende vergoeding.

CODE DIVERSITEIT & INCLUSIE

RADIUS ziet het nastreven en bewaken van toegankelijkheid, diversiteit en inclusie als een doorlopende taakstelling en verantwoordelijkheid. We vinden het van primair belang dat het programma resoneert en weerklinkt bij de grote verscheidenheid aan achtergronden en identiteiten die de stad Delft rijk is, en dat zij zichzelf kunnen zijn, zich gerespecteerd en gerepresenteerd voelen binnen en door de programmering van onze instelling. Waar het programma van RADIUS kapitaliseert op intersectionaliteit en ecologisch denken, streven wij een evenredig diverse maatschappelijke representatie na.

De Code Diversiteit & Inclusie dient op het gebied van publiek, programmering, personeel en partners voor RADIUS als uitgangspunt. Om het programma onder de aandacht te brengen van diverse doelgroepen, op verschillende kennisniveaus en vanuit hun specifieke interesse, werkt RADIUS intensief samen met partners, lokaal, nationaal en internationaal.

ORGANISATIE

RAAD VAN TOEZICHT & GOVERNANCE CODE CULTUUR

RADIUS is een stichting die in maart 2021 werd opgericht door Niekolaas Johannes Lekkerkerk en in 2025 werd ondersteund door het Mondriaan Fonds, de Gemeente Delft en verscheidene cultuurfondsen. De huidige directeur-bestuurder is Niekolaas Johannes Lekkerkerk.

GOVERNANCE CODE CULTUUR

RADIUS deelt de opvatting dat transparant management en zorgvuldig toezicht belangrijke voorwaarden zijn voor zowel essentiële als excellente bedrijfsvoering. Het instituut past de acht principes van de Governance Code Cultuur toe. RADIUS is een stichting en sinds maart 2021 is het raad-van-toezicht-model van kracht. Het programma, de organisatorische en de administratieve processen staan onder toezicht van de directeur-bestuurder van RADIUS. De directeur-bestuurder en de externe accountant worden benoemd door de raad van toezicht. De directeur bepaalt het beleid van het instituut, zet de programmalijn uit, geeft ontwikkelingsstrategieën vorm en is verantwoordelijk voor het in gang zetten van procedures; van fondsenwerving tot communicatie. De directeur legt verantwoording af aan de raad van toezicht. De raad van toezicht bestaat uit vijf (maximaal vijf) leden en komt twee keer per jaar samen in het bijzijn van de directeur van RADIUS.

LEDEN RAAD VAN TOEZICHT IN 2025

GOLNAR ABBASI

Algemeen Lid RvT RADIUS

- PhD-kandidaat TU Delft
- Docent WDKA Rotterdam
- Docent PZI Rotterdam

SHANKAR CHHATTA

Algemeen Lid RvT RADIUS

- Projectleider Art-S-Cool
- Mede-oprichter en Voorzitter Klimaatmakers Den Haag

YOERI MEESEN

Penningmeester RvT RADIUS

- Directeur Huis van het Boek
- Gastdocent MA Curatorial Practice, Instituto Europeo di Design

JEROEN PRINCEN

Voorzitter RvT RADIUS

- Advocaat Partner bij DVDW Advocaten
- Bestuurslid bij Stichting Theater aan de Schie en Stichting Wennekerpand
- Voorzitter Raad van Commissarissen DKG Holding B.V.

BRENDA TEMPELAAR

Secretaris RvT RADIUS

- Coördinator Theorie HKU
- Schrijver, kunstcriticus en redacteur
- Commissielid Impuls & Verdieping, CBK Rotterdam

ORGANISATIE

RAAD VAN TOEZICHT & GOVERNANCE CODE CULTUUR

BEZOLDIGINGSBELEID

De toezichtfuncties zijn onbezoldigd.

ZELFEVALUATIE

Op 23 december 2025 evalueerde de raad van toezicht zichzelf.

VERGADERDATA

De raad van toezicht vergaderde in 2025 op de volgende data: 21 mei 2025, 6 oktober 2025, 23 december 2025. In 2025 hebben verscheidene informele overlegmomenten plaatsgevonden tussen de raad van toezicht en het bestuur.

TEGENSTRIJDIGE BELANGEN

In 2025 is geen sprake geweest van tegenstrijdige belangen.

VASTSTELLING

Het jaarverslag 2025 en de jaarrekening 2025 worden vastgesteld in de vergadering van de raad van toezicht op 27 mei 2026.

BEGROTING 2025

De begroting van 2025 is goedgekeurd door de raad van toezicht in de vergadering van 23 december 2025.

EXTERNE ACCOUNTANT

Berghout+MAS is vanaf 2022 als externe accountant van Stichting RADIUS CCA benoemd door de raad van toezicht.

ORGANISATIE

ROOSTER VAN AAN- EN AFTREDING RAAD VAN TOEZICHT

	AANTREDING	TWEEDE TERMIJN	AFTREDING
GOLNAR ABBASI	23 maart 2021	23 maart 2025	...
SHANKAR CHHATTA	1 april 2023
YOERI MEESEN	23 maart 2021	23 maart 2025	...
JEROEN PRINCEN	23 maart 2021	23 maart 2025	...
BRENDA TEMPELAAR	23 maart 2021	23 maart 2025	...

ORGANISATIE

DIRECTIE EN PERSONEEL IN 2025

RADIUS TEAM

BOUTAINA HAMMANA

Projectleider Educatie (tot en met juli 2025)

SOPHIE HUIJBREGTS

Projectleider Productie (vanaf september 2025)

YANNA KOK

Stagiair Assistent Curator (tot en met december 2025)

ANDREA KOLL

Projectleider Educatie (vanaf november 2025)

NIEKOLAAS JOHANNES LEKKERKERK

Directeur-Bestuurder en Curator

PILAR MATA DUPONT

Projectleider Productie (tot en met september 2025)

SERGI PERA RUSCA

Curator

ARTHUR SAINT REMY

Stagiair Assistent Curator (tot en met juni 2025)

DAAN VEERMAN

Medewerker Communicatie, Marketing en PR

SUZANNE VOLTAIRE

Kantoormedewerker, Administrateur en Hostcoördinator (tot en met december 2025)

Vrijwilligers en Hosts

CATELIJNE BOELE, JOSEPH CATLETT, MARTINA FARRUGIA, JOHANNES KETELAARS, PUCK VAN DER LAST, EMILIA MARTIN, MENDEL NIEUWDORP, MARTYNA PEKALA, DAVID TIEMSTRA, ALINA SING-CIH WANG

Rondleiders en kunstdocenten

BIRGIT VAN BEEK, WIENEKE BREMER, JAKOB THANASSIS VAN KLINKEN, ROSA KOOIJMANS, KYRA NIJSKENS, LOUISIANA VAN ONNA

EXTERNE MEDEWERKERS

Administratie en boekhouding

WILMA BLOMMERS, PAUL BERGHOUT

Installatie tentoonstellingen

BERGUR ANDERSEN, STEFAN BANDALAC, MARTINA FARRUGIA, MENDEL NIEUWDORP, HILDE ONIS, MARTYNA PEKALA, SARAH ROSEMAN, MENNO VERHOEF, JORDY WALKER

Fotografie en documentatie

JORIS VAN DEN EINDEN, GUNNAR MEIER, ESMÉE DE VETTE

Ontwerpers en illustratoren

SABO DAY, AUGUSTINAS MILKUS, LISA RAMPILLI, STUDIO SALT, PEPPER, AND PEACE

Vertaling en tekstredactie

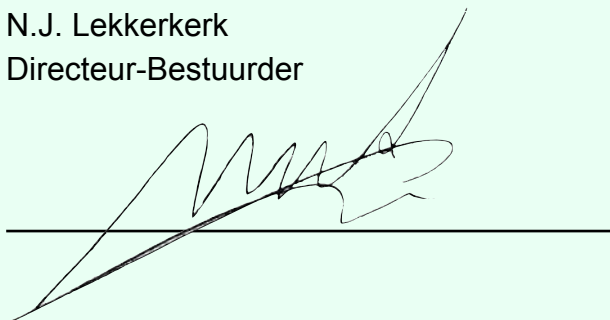
MIRJAM LINSCHOOTEN, MARIE LOUISE SCHOONDERGANG

RADIUS team in 2025 (tijdens opening CAN THE MONSTER SPEAK?), 6 december 2025
Foto: Joris van den Einden, © Stichting RADIUS CCA

ONDERTEKENING

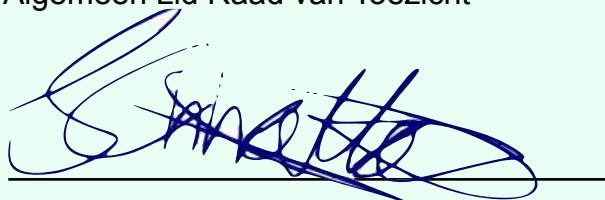
N.J. Lekkerkerk
Directeur-Bestuurder

G. Abbasi
Algemeen Lid Raad van Toezicht

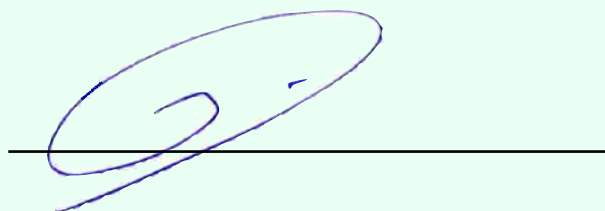
S. Chhatta
Algemeen Lid Raad van Toezicht

Y.J.M. Meessen
Penningmeester Raad van Toezicht

J.G. Princen
Voorzitter Raad van Toezicht

B. Tempelaar
Secretaris Raad van Toezicht

COLOFON

Auteurs jaarverslag: Andrea Koll, Niekolaas Johannes
Lekkerkerk, Daan Veerman.

Eindredactie: Niekolaas Johannes Lekkerkerk, Daan Veerman.

© Stichting RADIUS CCA; auteurs; fotografen; kunstenaars;
deelnemers; bezoekers, 2025.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op
enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën,
opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Openbare evenementen georganiseerd door RADIUS zijn
gedocumenteerd voor educatief gebruik en voor in ons archief.
U kunt altijd bezwaar maken tegen gebruik van bepaalde
afbeeldingen door een e-mail te sturen naar
communication@radius-cca.org.

